

Vaduguns

Otrdiena ● 2024. gada 30. jūlijus

CENA tirdzniecībā 0,95 EUR

Bēržu draudzes svētki ◀ 2.

“Kādam nīeks – citam prieks!”

Modina tilženiešus. Motobraucēju līklocī “Rūsa vējā, smaids sejā” pa Tilžas ielām devās arī Ušacku ģimene (foto – otrā ekipāža). Artis Ušackis pēc motobraucēju parādes atzina, ka braucienā kopā ar sievu Ligu un bērniem Otto un Loti būtu devies, neraugoties ne uz kādiem laika apstākļiem: “Patīk braukt ar veciem močiem. Svētku nekad nav par daudz, tāpēc tilženiešus aicinu būt vēl aktīvākiem.”

Edgars Gabranovs

Pagājušajā sestdienā priecīgi, draudzīgi un sirsnīgi aizvadīti Tilžas pagasta svētki. “Ja tu visas dienas garumā no pulksten 10 līdz trijiem naktī pretimnākošo cilvēku sejās redzi tikai smaidus, tad jau laikam viss ir izdevies. Par to liels paldies azartiskajiem un Tilžai uzticīgajiem apmeklētājiem,” uzsver Tilžas kultūras un vēstures nama saimniece Daiga Lukjanova.

Taujāta, kas pārsteidzis, D.Lukjanova smej, ka pat rīta agrumā lietus saprata, ka nedrīkst bojāt svētku noskaņojumu: “Ļoti patīkami, ka Tilžas ciemini atzinīgi novērtē mūsu pasākumus, jo ģimenēm ar bērniem tā ir iespēja kopā padarboties bez pārlieku lielas burzmas. Tāpat bērniem ir laba iespēja draudzīgā atmosfērā mācīties savstarpējo komunikāciju un pieklājību, cieņu pret apkārtējiem un apkārt notiekošo. Paldies visiem, visiems, kas pielika savu roku svētku dienas organizēšanā un norišu kvalitātes nodrošināšanā.” Patiesi jāsecina, ka, iesākoties bērnu svētku rīta aktivitātēm, lietus mitējās. Acimredzot to aizbaidīja pati namamāte, kā arī sešpadsmitgadīgā Ilvija Bombāne, kura iejutās jautrā Zaļa lomā, un septiņpadsmitgadīgā Sanija Vicupa jeb miegaina Lācis, kuras sprieda, ka pagasta svētkos ir iespēja izbaudīt bērnību:

Nākamajā
Vadugunī

● Atklāj starptautisko
glezniecības plenēru
Tiekas mākslinieki no visas
pasaukles

● Brauc, kur gribi, paliec,
kur gribi
Savu dzīvi nespēj
iedomāties bez ceļošanas

Atbrīvo no amata

25.jūlijā Balvu novada domes sēdē atbrīvoja Anželiku Ločmeli no Viduču pamatskolas direktores pienākumu izpildītājas amata; Mariju Bukšu – no Baltinavas Mūzikas un mākslas skolas direktores amata; Aldi Prancānu – no Viļakas Mūzikas un mākslas skolas direktora amata (Balvu Mūzikas skolas direktora vietnieka mācību darbā amata pienākumus veiks, sākot ar 1.augustu); Kristīni Lapsu – no Šķilbēnu pagasta kultūras centra “Rekova” vadītājas amata (Šķilbēnu pagasta kultūras centra “Rekova” vadītājas amata pienākumus veiks, sākot ar 5.augustu); Juri Prancānu – no Medņevas pagasta pārvaldes vadītāja amata; Hariju Dvinski – no Susāju pagasta Kultūrvēsturiskās lauku sētas “Vēršukalns” vadītāja amata (Viļakas Kultūras nama ēku

“Diemžēl mūsdienās ļoti daudzi bērni sēž mājās ar telefoniem rokās. Patīk, ka mazajiem varēsim parādīt un ierādīt kaut ko jaunu. Galvenais – nezaudēt prieka dzirksti!” Savukārt retro motokluba “Rūsa vējā” vadītājs Kaspars Romanovs sestdienas rītā “Vadugunī” smaidot atklāja, ka ar domubiedriem devās Tilžas ielās, lai visus pamodinātu un mudinātu būt aktīviem: “Arī tos, kuri vēl gulēja. Kas mudina būt aktīvam? Jāpriečājas par to, kas ir, nevis jāvaimanā par to, kā nav.”

Svētkos godināja pērn reģistrētos mazuļus, pasniedzot baltās zekites un citas dāvanas, kā arī topošās pirmklasnieces Artu Romanovu un Amēliju Višņakovu. Ceļamaizi skolai saņema arī pirmklasniece Megija Majutina no Rīgas. Viņas māmiņa Inga Adamaita neslēpa, ka ģimene ir kaujas gatavībā: “Ir iegādāta gan skolas forma, gan skolas soma. Meitiņai visgrūtāk, šķiet, būs emocionālā pāreja no bērniņas uz atbildību skolēna statusā.” Jāsecina, ka Tilžā neizpalika dažnedažādas aktivitātes dažādām gaumēm. Piemēram, iespēja darboties keramikas darbnīcā, vizināties ponija mugurā, šaut pa stāvošu mežacūku, kā arī uzspēlēt pat šahu. Interesanti, ka svētkos godināja arī čaklākos grāmatu lasītājus.

*Turpinājums 10.lpp.

Īsziņas

un apsaimniekojamās teritorijas pārziņa amata pienākumus veiks, sākot ar 5.augustu).

Seminārs militārā mantojuma entuziastiem

30.jūlijā Rekovas dzirnavās notiks seminārs “Kā militāro mantojumu ir iespējams pārvērst par mūsdienu ceļotājam pievilcīgu tūrisma produktu?”.

Sacensības Balkanos

2.augustā plkst. 17.45 skrējēji un nūjotāji aicināti uz sacensību Balkanu apļu II kārtu. Starts plkst. 18.00. Laipni gaidīti visi interenti!

Vārds žurnālistam

Irēna Tušinska

Sarunā ar kolēgi, kura avīzē nostrādājusi 45 gadus, atcerējāmies pagājušā gadu simteņa septiņdesmitos un astoņdesmitos gadus. Tie bija padomju laiki, kas tagad mums asociējas ar latviešu tautas apspiestības un nebrīves laiku. Tā, protams, bija. Bet šie gadi bija arī manas jaunības laiks, kad prātā mājoja domas par mīlestību un gaišām nākotnes izredzēm. Tikai vēlāk nāca izpratne par tā laika politiskajām norisēm. Tomēr, palasot vecos "Vaduguns" numurus, atcerējos, ka tolaik mūsu dzīvē bija arī daudz laba (izņemot tiesības brīvi lemt savas valsts likteni). Piemēram, cik aktīvi tolaik norisinājās daudzdzīvokļu māju, veikalu, medicīnas iestāžu būvniecība? 70-tajos uzbūvēja tādas ēkas kā: Balvu polikliniku, Viļakas polikliniku, Viļakas autoostu, Balvu pansionātu, Kupravas vidusskolu, tagadējo Balvu Valsts ģimnāzijas ēku, vairākus veikalus, laukos – govju un cūku fermas un daudz ko citu. Pat kultūras jomā vērojām uzplaukumu. Pie mums uz Balviem brauca ne tikai profesionālie Rīgas teātri, bet pat Akadēmiskais operas un baleta teātrs ar P.Čaikovska baleta "Gulbju ezers" brīvdabas izrādi un Maskavas cirks. Regulāri notika "Vaduguns" kausa izcīņas motokrosā, kurās piedalījās pat vairāk nekā 200 motosportistu, skijoringa sacensības, bija pašiem sava smaiļošanas bāze utt.

To visu salīdzinot ar mūsdienām, kad novadā slēdz skolas un veikalus, iedzīvotāji aizplūst uz Rīgu vai ārziemēm, trūkst ārstu, skolotāju, bet kultūras dzīve galvenokārt balstās uz pašdarbību, klūst nedaudz skumji. Jo tagad taču mūs neviens vairs neapspiež! Tagad taču mēs paši ievēlam savu valdību, tādēļ neveram vainot nevienu, izņemot sevi, par mūsu mīļajai valstij, īpaši Latgalei, nodarīto. Tas nav aicinājums atgriezties komunisma laikos, bet rosinājums aizdomāties, kurā brīdi viss aizgāja šķēršām un kā to labot!?

Jūtas lepni būt Bērzpili. "Ir patīkami būt pie labākajiem vai labsirdīgākajiem Bēržu draudzes cilvēkiem, kuri piektienas vakarā ir atnākuši uz baznīcu, lai satiktos ar kaimiņiem, radiem, draugiem un pa vidu paklausītos mūzikai," uzsvēra Gints Ločmelis, ievadot koncerta sākumu.

Foto - M. Kriviša

Draudzes svētki Bērzpilī "Kad svētums ievij dziesmu"

Megija Kriviša

26.jūlijā Bēržu Svētās Annas Romas katoļu baznīcā svinēja Bēržu draudzes svētkus, kuros ikviens interents varēja baudīt koncertu "Kad svētums ievij dziesmu". Skatītājus prieceja grupa "Ginc un es", izpildot zināmas un sirsnīgas dziesmas. Pēc koncerta baznīcas dārzā neizpalika svētku cienasts.

Bēržu draudzes vecākā Iveta Raciborska atklāja, ka sākotnēji pasākuma ideja ir radusies viņai: "Bija ideja par draudzes svētkiem, jo mums ir Annas baznīca. Tā arī izdomājām, ka vajag savus draudzes svētkus, un šogad jau ir ceturtais gads, kad turpinās mans un Annas Krivišas kopprojekts." Šiem svētkiem cenšas uzrunāt baznīcām piedeīgus māksliniekus no mūsu puses, jo baznīcā nevar muzicēt jebkurš. Organizatore priecejas, ka ideja ir veiksmīgi attīstījusies un gadu no gada var rīkot un organizēt šāda veida pasākumu. Iveta atzīst, ka jūtas nogurusi, bet laimīga: "Ir ieguldīts ārkārtīgi liels darbs, lai visu sagatavotu. Visu neesmu izdarījusi viena, esmu to teikusi vairākkārt. Tas ir komandas darbs – iepriekšējā dienā baznīcas iekšpuse un ārpuse jāsarotā ar ziediem, jāizveido estrāde, jāsapakop teritorija, jāapgrīz tūjas. Ceru, ka tradīcija turpināsies, atradīsim māksliniekus un spēsim visi kopā radīt un baudīt baznīcas svētkus." Koncerts ir kā dāvana tiem cilvēkiem, kuri katru svētdienu dodas uz baznīcu. Draudzes vecākā pirms koncerta uzsvēra, ka viss esot izdevies tā, kā ieplānots, tikai jācer, ka laikapstākļi neizbojās svētku sajūtu: "Līdz šim Dievs mūs visus ir sargājis – lietus nevienā koncertā nav bijis." Taujāta, kā radās koncerta nosaukums, viņa atklāj, ka iespēja izdomāt tika dota Gintam Ločmelim. Iveta priecejas, ka arī remonti tiek plānoti visu laiku. Nesen sataisītas baznīcas fasādes apmales, kā arī uzstādītas jaunas lietus noteikas, izbūvēta hidroizolācija. "Esam darījuši ļoti daudz. Nupat piešķira nauduņu dokumentācijas izstrādei fasādes un jumta remontam. Ja ir vēlešanās, tad ir pieejams draudzes konts, kā arī ziedoju mu kastīte baznīcā, kur cilvēki var atlāpti nauduņu," pastāstīja draudzes vecākā. Arī priesteris Olģerts Misjūns ir priečīgs, ka cilvēki piektienas vakarā sapulcējas kopā: "Pārņem patīkamas sajūtas, kad cilvēki atbrauc uz koncertu. Kamēr cilvēki būs, arī šai tradīcijai ir jāturpinās."

Foto - M. Kriviša

Atlasa dziesmas, kas patīk pašam un iederas koncertā. Gints Ločmelis uzskata, ka ikkatram ir jādomā, ko dziedāt pie baznīcas: "Esam spēlējuši gan uz prāmja, gan ārzemēs, bet ārkārtīgi liels uztraukums ir spēlēt draudzes svētkos." Taujāts, cik viegli bija izdomāt repertuāru, Gints atteica, ka ir dziesmas, ko var dziedāt tikai svētku koncertos, bet ballēs tām nebūs vietas: "Katram cilvēkam ir dziesmas, kas ļoti patīk, tāpat arī muzikantam. Koncertā izpildījām dziesmas, kas cilvēkus pavada pa dzīvi."

Foto - M. Kriviša

Svētku cienasts baznīcas dārzā. Pēc koncerta klausītājiem bija iespēja palikt uz svētku cienastu. Olģerts Misjūns aicināja uzreiz neiet prom, bet nākt cienāties, aprunāties un vienam otru uzklaušīt.

Baudījums dvēselei. Bēržu Svētās Annas Romas katoļu baznīcas priesteris Olģerts Misjūns visiem novēlēja arī mazos darbiņus darīt ar lielu mīlestību, lai varētu sasniegāt svētumu: "Paldies Gintam un dēlam Ķirtam, ka atbrauca un mūs prieceja ar savām dotībām – balsim. Baudām skaistas dziesmas un mūziku, protams, arī Dieva vārdu – sakramentus. Tiešām liels paldies visiem par svētkiem, ka varam būt kopā šeit jau vakara stundā, kopā dziedāt, priečāties un vienam otru uzlūkot." Priesteris paldies vārdus teica tiem, kuri čakli darbojās kā rūķi – plāva zāli, ar ziediem rotāja gan baznīcu, gan apkārtni, visu sakārtoja: "Centās, darija, strādāja komandā!"

Esi atbildīgs!

Kur paliek Tavi atkritumi un kāpēc tie jāšķiro?

Ikviens skaidrs, ka mūsu dzīve vairs nav iedomājama bez atkritumu šķirošanas. Tas ir labākais veids, kā veicināt atkritumu pārstādi un samazināt pēc sevis atstāto. Pie dalītajiem atkritumu konteineriem, kur var ievietot stiklu, papīru, plastmasu un metālu, jau daudz maz esam pieraduši, kaut gan joprojām ik pa laikam iedzīvotāji šajā saistībā uzdod kādu jautājumu. Visu pārējo, kas ikdienā nav derīgs, cilvēki izmet sadzives atkritumu konteinerā vai ved uz EKO laukumu (mēbeles, auto riepas, elektropreces u.tml.). Šī gada vasaras sākumā šiem zināmajiem konteineriem pievienojās arī jaunums – brūnais bioloģisko atkritumu konteiners.

Bioloģiski noārdāmie atkritumi – sausas pārtikas paliekas bez iepakojuma un zāļie atkritumi, kas efektīvi pārstrādājami biogāzē vai kompostā:

- ✓ Dārzeni un augļi (mizas, serdes).
- ✓ Olu čaumalas, siers, biezpiens.
- ✓ Jēla un termiski apstrādāta gaļa un zivis (t.sk. kauli un asakas).
- ✓ Tējas un kafijas biezumi.
- ✓ Griezti, novītuši ziedi.
- ✓ Koku lapas un nelieli zari (~2cm diametrā un līdz 50cm garumā).
- ✓ Dārza augi, saknes, nezāles, stādi.
- ✓ Nopļauta zāle.

Privātmāju īpašniekiem ir iespēja izvēlēties izmantot bioloģisko atkritumu (BA) konteineru vai pašiem iestenot BA kompostēšanu sava īpašuma teritorijā.

Balvu novadu šobrīd apkalpo uzņēmums SIA "ZAAO", kura misija – veicināt ilgtspējīgu attīstību Latvijā, piedāvājot mūsdienīgus un atbildīgus resursu pārvaldības risinājumus cilvēkam un videi. Sazinājāmies ar šī uzņēmuma sabiedrisko attiecību vadītāju DINU LUKAŠEVĪČU-LĀCI, kura sniedza atbildes uz mūsu apkopotajiem iedzīvotāju neskaidrajiem jautājumiem.

Vai dažāda veida izsmidzināmie dezodoranti (gaisa atsvaidzinātāji, aromātiskie ķermeņa dezodoranti, matu laku pudeles u.tml.) pēc to izlietošanas ir uzskatāmi par šķirojamiem atkritumiem un jāievieto konteinerā, kur met metāla bundžas? Un, ja tā ir, vai dezodorantu korkiši ir jāatstāj vai jānoņem (kurā konteinerā tos izmet – pie plastmasas, metāla vai kopējā sadzīves atkritumu konteinerā)?

– Visi flakoni (metāla) ir liekami vieglā iepakojuma konteinerā (papīram, plastmasai un metālam). Dezodorantu korkiši nav jāņem nost.

Vai preces, kurās liekamas baterijas, piemēram, TV pulks, rokas ventilators u.tml., skaitās elektropreces un var nodot EKO laukumā kopā ar citām elektroprecēm, vai arī jāizmet sadzīves atkritumu konteinerā?

– Šīs preces ir nododamas visos "ZAAO" EKO laukumos kā elektropreces. Nodōšana ir bez maksas.

Kāpēc iedzīvotājiem būtu jāšķiro bioloģiskie atkritumi, ja par tiem tiek papildus iekāsēta nauda, – līdzīgi kā par nešķirotājiem atkritumiem? Kāpēc nevar mest visu kopā un maksāt "pa vecam"? Iedzīvotāju pamatojums: par bioloģiskajiem atkritumiem tāpat ir jāmaksā, turklāt šie atkritumu konteineri rada nepatikamu smaku, jo vairums iedzīvotāju pārtiku izmet tieši atkritumu konteinerā, neievietojot tos speciālajā bioloģisko atkritumu maisiņā.

– Bioloģisko atkritumu izvešanas tarifs ir par 40% zemāks nekā nešķirotiem sadzīves atkritumiem. Statistika liecina, ka līdz 40% no sadzīves atkritumu apjoma veido tieši bioloģiskie atkritumi. Attiecīgi, ja pareizi šos atkritumus šķiro, maksā tomēr samazinās, jo ir iespēja retāk izvest sadzīves atkritumu konteineru.

Otrs faktors, kāpēc ir jāšķiro, ir likumdošana. Saskaņā ar Eiropas Komisijas izvirzīto mērķi, dalībvalstis, tai skaitā Latvija, 2035.gadā poligonos varēs apglabāt ne vairāk kā 10% no visiem atkritumiem, kopā mums šis mērķis ir jāsasniedz.

Savas vides saudzēšana – bioloģiski noārdāmo atkritumu neatbilstoša apsaimniekošana rada būtiskas siltumnīcas efekta gāzu emisijas un palielina apglabājamo atkritumu apjomu. Dalīt vācot un atsevišķi pārstrādājot bioloģiskos atkritumus, tiek nodrošināta biogēnā oglekļa aprites cikls, samazinot māksligā mēslošanas līdzekļu izmantošanu.

Kur likt kafijas biezumus?

Šķirojot atkritumus, nereti neaizdomājamies par tādu ikdienas produktu kā kafiju. Ir zināmi daudz un dažādi kafiju veidi – gan šķistošā, gan 3-1, gan maltā, gan pupiņu, gan kafijas kapsulas... Atkritumus no uzskaitītajiem rada pēdējie trīs – maltā kafija, pupiņu kafija, kas ir jāsamaļ un no kuras tikai pēc tam pagatavo kafiju, un kafijas kapsulas.

Izlietojot kafijas kapsulas, to iepakojumus, kas visbiežāk veidotī no plastmasas un alumīnija, iedzīvotāji Balvu novadā visdrīzāk joprojām izmet sadzīves atkritumu konteinerā, jo pie mums vēl nav ieviesta šī produkta savākšanas iespēja, bet kur paliek maltās kafijas biezumi, kas ūdenī neizšķīst? Protams, apzināgākie tos ber kompostā, bet bezrūpīgākie vienkārši noskalo izlietnē, izmazgājot kafijas tasi. Un, tā kā mūsu pilsētā daudzdzīvokļu mājas celtas jau krietiņi sen, tajās atrodas tikpat vecas čuguna caurules, kas savukārt rada problēmas – kafijas biezumu noskalošana aizsērē stāvvadus, kas ar laiku pārvēršas aizdambējumos – ūdens netek, jāsauc avārijas dienests... Speciālisti gan atzīst, ka tas neattiecas uz mājām, kur ir jaunā tipa caurules, kas nav izgatavotas no čuguna, – tur kafijas biezumi neko ļauj nenodarīt. **Tātad vecos mājokļos, kuros ir čuguna caurules, nevajadzētu aizrauties ar kafijas, tējas un citu biezumu aizskalošanu izlietnē. Tie būtu jāizmet vai nu bioloģiskajā atkritumu konteineri, vai arī jāizmanto vēl praktiskāk!**

✓ Vienkāršākais veids – tos likt trauciņā un glabāt ledus-skāpī (ja brauc uz laukiem reizi nedēļā). Biezumus var arī izķāvēt, nolieket trauciņu pie apkures ierīcēm (ja laukos viesojas reti).

✓ Lai augi uzreiz saņemtu labu, pārstrādātu mantu, kafijas biezumus ieteicams kompostēt. Biezumus samaisa ar ūdeni un tad lej kompostā vai izkaisa vienmērīgi pa visu kaudzes virsmu. Pēc tam pārber ar lapām, pjauto zāli u.c. Pēc kāda laika var pacilāt kompostu un apskatīt kafijas slāni – sliekām tur būs īstas dzires! Kafijas biezumus nelielos daudzumos var uzķāsīt arī telpaugu augsnēi puķu podā.

✓ Priecīga ziņa – kafijas biezumi mazina nezāļu augšanu, tādēļ tos var kaisīt uz tacīnām, starp augiem, cik tik spēj.

✓ Reizi vai divas nedēļā kafijas biezumus saimnieces var atstāt sev un izmantot skaistumkopšanā. Kafijas pilings ir lēts un iedarbīgs. Biezumus der papildināt ar medu, sāli vai oliveļu. Var pievienot kādu pilienu tīkamas ēteriskās eļjas. Pret šādu virtuves kosmētiku parasti nevienam nav alerģijas, taču ne-

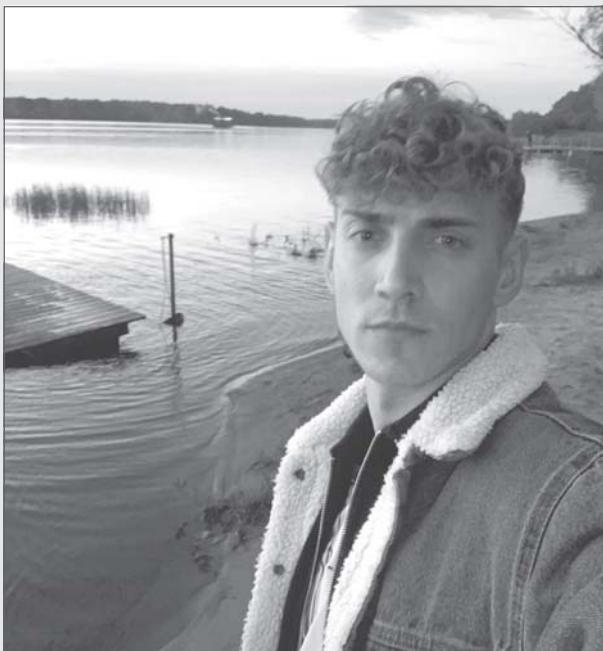
vajag berzt ļoti stipri, sevišķi jutīgu un maigu ādu. Pēc kafijas pilings ziepes nelieto. Tad nevajag pat lietot ķermeņa kopšanas krēmus, jo āda jau būs maiga un gluda.

Ieteikums! Dāmām, kas iecienījušas kafijas biezumus izmantot skaistumkopšanā, piemēram, kā ķermeņa skrubi, vajadzētu būt nedaudz uzmanīgākām. Ja skrubēšanās notiek vannā, viss kārtībā, taču dušas kabīnēs sifoni ir nedaudz mazāki, tādēļ tur varētu rasties problēmas ar aizdambēšanos.

Ko darīt, ja izlietne vai duša aizdambējusies?

"Kamina.lv" eksperts Roberts Ansons iesaka universālu līdzekli – stipru ūdens strūklu, ar ko izskalo aizsērējumus: "Ķīmiju lietot neiesaku. Ir pieredzēts, ka līdzekļi, kas sola iztīrīt visu, ir tik agresīvi, ka sabojā visu. Pārsvārā šo visu līdzekļu sastāvā ir hlori, kas, saskaroties ar hromu (ar kuru parasti apstrādā gan ūdens maišītājus, gan notecei aizsargāt), aktivē reāģē, to noārdot."

Eksperta viedoklis

ELVIS GARAISS, Latvijas Nacionālā dabas muzeja muzejpedagoģs

– Kafijas biezumi un citi organiski atkritumi bieži var radīt kanalizācijas problēmas, tāpēc tos nevajadzētu noskalot izlietnē, lai neveidojas aizsērējumi vai citas problēmas. Labākais risinājums cilvēkiem, kuri dzīvo privātpāšumā, ir komposta kaudzes veidošana. Ir iespējams pašrocīgi izgatavot kompostēšanas kasti vai iegādāties šādas tvertnes jau gatavas. Veidojot komposta kaudzi, tai ir nepieciešama gaisa piekluve, tāpēc ilgstoši to nevajag nosegt, lai aerobie mikroorganismi jeb organismi, kas spēj eksistēt tikai skābekļa klātbūtnē, ir spējīgi pārveidot orga-

nisko materiālu par minerālvielām. Gala produktam sajaucoties ar augsnī, veidojas labs un bagātīgs mēslojums augiem. Kompostēšanas laikā komposts ar lāpstu vai citu darbariku vairākas reizes ir jāpārcīlā, lai nodrošinātu gaisa piekluvi. Ja komposta veidošanās process ir apstājies, to vajag samitrināt, bet, ja tas sāk pūt, vajag pievienot papildus sauso materiālu.

Kāpēc nevar kafijas biezumus likt dārzā uz augiem pēc to lietošanas uzreiz? Lai gan kafijas biezumi satur slāpeklī, tie nav pārveidoti par augam uzņemamu formu un var augiem pat kaitēt, samazinot to produktivitāti. Tāpēc tie un citi materiāli ir jāliek kompostā, ne tikai lai atvieglotu dzīvi sev (~50% no mūsu radītajiem atkritumiem ir pārtikas pārpakumi) un atkritumu pārstrādes procesam, bet arī padarītu savus augus dārzā spēcīgākus un veselīgākus.

Sākot ar šo gadu Rīgā, tāpat kā daudzviet Latvijā, tostarp Balvu novadā (Balvos un Viļakā), ir obligāti biokonteineri, kas nodrošina iespēju arī daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem šķirot bioloģiskos atkritumus, tai skaitā kafijas biezumus, jo sanitāru apsvērumu dēļ komposta izveide pie daudzdzīvokļu mājām nav iespējama. Biokonteineri pagaidām nav obligāti, bet to var pieprasīt jebkuras iedzīvotājs, vēršoties pie sava namapsaimniekotāja. Par to izšešanu jāmaksā mazāk un tādā veidā var ietaupīt, jo gandrīz uz pusi samazinās parastie atkritumi (ja visi iedzīvotāji godīgi šķiro) un tie nav tik bieži jāizved, līdz ar to samazinot to izšešanas izmaksas.

Viena alternatīva dzīvokļos dzīvojošiem cilvēkiem ir slieku komposts. To var audzēt mazos trauciņos savos dzīvokļos. Konteinerus var mēģināt pagatavot pats vai nopirkt dārzkopības veikalos. Vajadzīga kūdra, kartons un sliekas (piemēram, Kalifornijas sliekas, kuras var iegādāties zvejnieku veikalos). Kompostēšanā jāizvairās no eļjas, neapstrādātas gaļas, kauliem, ekskrementiem un neorganiskiem atkritumiem (plastmasa, metāls, stikls utt.).

Lappusi sagatavoja S.Gugāne

Saruna

Jācīnās par idejām, nevis krēsliem

Sanita Karavočika

19.jūlijā apriteja mēnesis, kopš Balvu novada pašvaldībā deputāta pienākumus pilda JĀNIS AUZIŅŠ no "JKP Jaunās konservatīvās partijas". Viņš stājās deputāta mandātu nolikušā Alda Bukša vietā un, ieņemot jauno amatu, atklāja, ka prioritātes būs saistītas ar saimniecisko darbību, pārvaldību, kā arī solīja nulles toleranci pret nelogiskiem un tuvredzīgiem lēmumiem. Kāds bijis šis laiks un kādi pirmie iespāidi par darbu pašvaldībā, noskaidrosim sarunā ar Jāni pašu.

Daudziem laikraksta lasītājiem kā politikis neesat zināms. Varbūt vispirms iepazīstinet ar sevi...

– Esmu 37 gadus jauns Kubulu pagasta iedzīvotājs, zemnieks, z/s "Liči", kas nodarbojas ar lauksaimniecību, graudkopību un lopkopību, īpašnieks, kooperatīva "Māršava" valdes priekšsēdētājs un arī Balvu Evanģēliski luteriskās draudzes priekšnieks. Pēc studijām Rīgā, kur apguvu būvdarbu vadītāja un vēlāk būvinženiera profesiju, atgriezos dzimtajā pusē un paliku saimniekot šeit.

Politikā neesat pirmo dienu. Kas pamudināja uz šo soli?

– Jau no agras jaunības aktīvi interesējos gan par vietējo politiku, gan politiku Latvijas limenī. Interese par to bijusi vienmēr, jo ģimenē šiem procesiem cītiņi sekojām lidzi. Varbūt tādēļ kā vēlētājs esmu piedalījies visās vēlēšanās un referendumos bez izpēmuma. Daudzi uzskata, – kādēļ iet un vēlēt, ja nevaram neko ietekmēt. Bet mēs varam! Ja skatāmies pašvaldību līmeni, tajā neredzu tik daudz politiku, cik saimnieciskus procesus un darbības – kā mēs saskatām savu kopienu, vidi, kā maksimāli izmantojam lidzekļus, kas ir pieejami. Cilvēku kļūst arvien mazāk, tāpēc svarīga privātā sektora pieeja – maksimāli efektīva resursu apsaimniekošana.

Vairākkārt esat startējis arī pašvaldību un Saeimas vēlēšanās.

– Pirmoreiz mani kā jaunu un enerģisku uzņēmēju uzrunāja kandidēt pašvaldību vēlēšanās 2013.gadā. Es labprāt atsaucos, jo cilvēkiem ir jādod iespēja izvēlēties. Uzskatu, – kā tu vari kritizēt, ja pats nepiedalies un nedod iespēju izvirzīt savas idejas. Bet, ja tev ir vizija, tā jāpiedāvā un jābūt aktīvam. Pagaidām gan vairāk sevi redzu pašvaldību līmenī, kaut gan ir pierede darbā valsts un arī mazliet starptautiskā vidē. Manu prāt, deputāts ir vizontārs, kuram jāspēj izvēlēties prioritetes un mērķus, kas nesīs labumu sabiedribai ilgtermiņā – tas ir pats galvenais. Pēdējās pašvaldību vēlēšanās diemžēl otru mandātu nedabūjām, mazliet pietrūka, tāpēc vienīgo vietu iegāja Aldis Bukšs. Savulaik kā "JKP" Balvu nodaļas vadītājs viņu arī aicināju kļūt par pirmo numuru, jo vienmēr esmu uzskatījis, ka pirmajam numuram sarakstā jābūt visatbilstošākajam tieši domes priekšsēdētāja amatam.

Deputātu sastāvā esat jaunpienācējs. Kā situācija izskatās, esot procesu iekšiene?

– Man nekad nav bijušas ļoti rožainas ekspektācijas par deputātu darbu. Protams, vairāk vai mazāk ir vadība un koalīcija, kas visu nosaka. Pēc vēlēšanām mums tika teikts, ka opozīcijas nav, taču domes vadības attieksme pret citiem, it sevišķi tiem, kuros saskata nopietrus konkurentus, faktiski norādīja, ka tāda ir – vismaz viņu domās. Tikai pirms slavenā budžeta pieņemšanas to publiski mazāk redzēja, taču tie, kuri bija iesaistīti domes darbā, to labi izjuta arī pirms tam. Uzskatu, ka mums jānodala laiks pirms un pēc 2024.gada budžeta. Pēc budžeta pieņemšanas izteikti tika pozicionēta opozīcija, jo dāļa deputātu atskārta, ka par reālo situāciju netika pietiekami informēti. Lai gan jau gadu pirms budžeta pieņemšanas regulāri jautāja domes vadībai, kāda ir patiesā situācija, un pretī saņēma atbildi, kuru aptuveni varētu noraksturot ar vārdiem: "Viss ir labi" vai "Nav tik traki, kā tu domā." Domēs sēdēs sagaidu, ka deputāti savu pozīciju aizstāvēs, jo pats vienmēr esmu uzskatījis, – ja kļūdīšos, tad to atzīšu. Esmu gatavs mainīt viedokli un to arī esmu darījis, ja ar argumentiem man pierāda ko citu. Jā, varbūt mēs varam arī asi runāt, bet mēs to darām, lai sasniegstu labāku rezultātu. Nedrīkst arī kritiku uztvert personiski, jo mēs runājam katrs par savu pozīciju, un tas ir normāli. Vēlētos vairāk atklātu diskusiju komitejās, nevis domes sēdēs, kur tas viss aiziet plašāk un sabiedrības acīm saskatāmāk. Ja reizēm tonis kļūst augstāks un emocionālāks, tas ir signāls, ka cilvēks nav saklausīts. Tas ir kā lakmusa papīrs – ja spriedze aug, tas ir rādītājs, ka nav komunikācijas. Esmu dzirdējis, kā pa *klusajiem telefoniem*

stāsta, – te jau politiku taisa, vēlēšanas tuvojas. Gribu piebilst, ka no priekšsēdētāja šādus tekstus esmu dzirdējis jau vismaz gadu pirms šī. Neatkarīgi no tā, vēlēšanas tuvojas vai nē, es kritizēšu, ja uzskatīšu, ka nav saimnieciskas pieejas. Strādājot privātajā sektorā, esmu pieradis, ka katrs atbild par to, ko dara. Un te nav runa par kaut kādu policejisku sodīšanu. Stāsts ir par to, ka mēs atrodam atbildīgo, saprotam, ko varam mainīt, un izmainām sistēmu, lai novērstu kļūdas nākotnē. Un šajā brīdī notiekošā mikstināšana, sakot, – kuš, kuš, viss ir labi, noved pie sekām. Tādējādi mēs zaudējam uzņēmēju un cilvēku uzticību, kuri atgādina, – mums solīja, un nav. Tas rada bažas, neuzticēšanos un mazina vēlmi maksāt nodokļus, kā arī būt aktīviem savā kopienā.

Nereti deputāti vadībai pārmet, ka jālej par jau-tājumiem, par kuriem trūkst pilnvērtīgas infor-mācijas. Vai tiešām tā ir?

– Ārkārtas domes sēdei darba kārtību var iesniegt trīs stundas pirms tās vai iepriekšējā vakarā, līdz ar to laika iepā-zīties ir ļoti maz. Jā, es saprotu, ka termini *spiež*, bet, ja par svarīgām lietām nav bijis nekādu diskusiju komisijās un komitejās un tiek aicināts pieņemt lēmumu, ir, kā ir. Katram ir savā pozīcija, tāpēc svarīgas diskusijas. Cilvēki bieži saka, – deputāti visu lemj. Taču tā īsti nav. Izpildvara nāk ar savu redzējumu pie deputātiem. Protams, priekšsēdētājs, vietniece un tuvākie deputāti, kuri vada šo domi un kam ir vairākums, darba procesā vairāk iesaistīti pie informācijas aprites. Pārējiem tādās informācijas nav, tādēļ nav normāli, ka svarīgus jautājumus virza ārkārtas sēdē. Bieži vien jābalso par *kaķi maišā*.

Domes vadība daudz pārmetumu par informācijas trūkumu saņēma arī, pieņemot šī gada budžetu...

– Tajā brīdī vēl nebiju deputāts, taču no man pieejamās informācijas secinu, ka tā bija. Pirms deputātiem vajadzēja lemt par sarežģīto situāciju, izpildvara un politiskā vadība jau laikus varēja atklāti pateikt, – ir indikācijas, ka būs slīkti. Pilsētā jau laiku par to runāja, divi deputāti no "Zaļās partijas" rakstīja pieprasījumus, uz kuriem saņēma atbildi, ka budžetā būs mīnusis, bet viss ir kārtībā. Aldis Bukšs mutiski pieprasīja informāciju, uz ko saņēma atbildi, ka viss būs labi, tiks galā. Saprotu, ka situācija mainās, bet, ja būtu atklāta informācija un visiem pateiktu, – ja, mums ir problēmas –, būtu savādāk. Tājā laikā varēja kaut kur neinvestēt, apturēt kādus projektus, neiestigt tik lielos mīnusos. Bija sajūta, ka šī gada budžetu vadība deputātiem mēģināja pasniegt, sagādājot pārsteigumu. Bet tas nostrādāja slīktāk. Negribu nevienu apvainot, bet, ja mums būtu spēcīgāks deputātu sastāvs, kā tas bija Siguldā un Talsos, tur pie līdzīgas situācijas domes vadība tika nomainīta. Jo tā nav normāla komunikācija, tāpēc arī bija sašutums un priekšsēdētāja atbildības pieprasījums no deputāta Alda Bukša. Arguments bija, ka nav, ar ko aizvietot. Deputātu vairākums konsolidējās ap priekšsēdētāju, un tā ir atkal viņu atbildība un redzējums.

Vai jaunajai domes vadībai bija vīzija?

– Nebija, un tur jau tā lielākā problēma. Pēdējā administratīvi teritoriālā reforma bija domāta, lai konsolidētu administratīvo aparātu, samazinātu izmaksas, bet mums tas pat pieauga. Dzīvosim skaisti, kamēr naudas pietiks, – lūk, šis ir stāsts par vīziju. Un pagāja trīs gadi, līdz savus resursus izsmēlām. No atsevišķiem politiķiem tika doti signāli darbiniekiem, ka viņu ievēlēšanas gadījumā nekādu reformu nebūs, kas arī nodrošināja labus rezultātus vēlēšanās. Šobrīd situācija nav vienkārša, un domāju, ka vēl būs jāpieņem smagi lēmumi. Pašvaldība uz trīs gadiem paņēma divus miljonus eiro – kā smejas, sms kreditu. Tā ir milzīga nauda, kas jāaatdod trīs gados. Kad izskanēja ziņa par noraidīto krastmalas promēnādes projektu, informācija par reālo noraidījuma iemeslu cirkulēja jau vismaz divas nedēļas, bet domes sēdē vadība izlikās, ka nezina. Sēdē mūs informēja, ka projekts noraidīts līdzekļu trūkuma dēļ, un tikai tagad atzīst, ka tas notika nodokļu parāda dēļ projekta labojuma iesniegšanas brīdi. Pēdējā domes sēdē izpilddirektorei atklāti pajautāju, vai viņa neuzskata, ka administrācija un vadība nav izpildījusi domes deputātu uzdevumu, kas bija ļoti skaidrs? Deputāti nolēma piedālīties šajā projektā un nodrošināt līdzfinansējumu. Tātad tika dots uzdevums, kas jāizpilda. Saprastu, ka tas tikt neizdarīts kāda cita – nopietnāka – iemesla dēļ, bet te bija tehnisks brāķis. Pirmā atbildība jāuzņemas vadībai, kura parakstīja dokumentus un nenodrošināja vajadzīgo koordināciju, otra atbildība gulstas uz izpilddirektoru, un tālāk tā

Foto - no personīgā arhīva

Apņēmības pilns strādāt un darboties. Jaunais Balvu novada pašvaldības deputāts Jānis Auziņš ir pārliecīnāts, ka pašvaldību līmeni svarīgākais fokuss jāliek ne uz politiku, bet saimnieciskajiem procesiem un darbību. Viņaprāt, pats svarīgākais šobrīd ir maksimāli efektīva resursu apsaimniekošana.

jāizvērtē. Ja darba uzdevums izgāzts tikai tādēļ, ka iesniegšanas brīdī ir bijis nodokļu parāds... Trūkst vārdu. Izskatās, ka Balviem nebūs promenādes. Varbūt te runa nav par vainīgajiem, bet par kompetencēm?

Runājot par kompetencēm, pēdējā domes sēde teicāt, ka ezermalas apbūves projekta noraidīšana ir ļoti sāpīgs kliedziens. Bet nebūšanu mums tiešām pieteik – vēl jau ir Balvu stadions...

– Runājot par stadionu, ar Aldi Bukšu esam mēģinājuši saprast atbildības apjomu. Savulaik tika novirzits finansējums ekspertizei, bet šī briža situācija ir tāda, ka finansējumu ekspertīzei pārdaļīja Balvu peldbaseinam. Jaunai ekspertīzei budžetā naudas nav. Protams, tika solīts, ka pie šī jautājuma atgriezīsimies rudeni, bet solīts makā nekrīt. Stadionā tika ieguldīts miljons eiro bez Eiropas fondu naudas, un tas bija vajadzīgs projekts. Bet atbildība par to, kas ir vainīgs, tomēr būtu jāizvērtē. Nesaprotu arī to, kā priekšsēdētājs būvniekiem varēja parakstīt pozitīvu atsauksmi par šādu stadionu, jo šādas vēstules neparakstīšana var sekmēt garantijas remontu veikšanu – šis ir liels objekts. Bet te jaušama piekāpība. Privātajā sektorā es tādu nekad neparakstītu. Varbūt tas ir apstākļu kopums, iespējams, kas cits. Bet šī ekspertīze mums ir vajadzīga. Pirms vairāk nekā gada dome sagatavoja projektu un izsludināja iepirkumu, lai labotu jaunā stadiona būvniecībā pieļautās kļūdas. Balvu novadam tas izmaksātu vēl vismaz 300 000 euro. Toreiz pēc mūsu jautājumiem, kas īsti ir pieļāvis kļūdas un kur tās pieļautas, līguma slēgšana tika apturēta līdz apstākļu noskaidrošanai. Šobrīd izskatās, ka šos apstākļus noskaidrot negrib un varbūt gaida izdevīgu brīdi, lai bez jautājumiem iegrūstu vēl simtiem tūkstošus euro. Vienmēr atgādinu Margaritas Tečeres vārdus, – nav tādas valsts naudas, ir tikai nodokļu maksātāju nauda. Un man ir sajūta, ka reizēm daudzi domā, ka nauda nokrīt no kaut kurienes. Bet tā ir mūsu visu naudu! Stadions ir viens. Vilksim ilgāk, beigsies visi noilgumi, viss būs pazaudēts. Pie esošās attieksmes redzu, ka tur nekas netiks izdarīts.

* Turpinājums 5.lpp.

* Sākums 4.lpp.

Saruna

Jācīnās par idejām, nevis krēsliem

Cik zinu, Jums ir sava redzējums arī par bērnu laukumu pilsētas skvērā.

— Jā, es gribētu mainīt skvēra nosaukumu un funkciju, pārdēvējot to par nākotnes parku bērniem. Jo kas ir mūsu nākotne? Bērni. Tā būtu saprātīga investīcija un goda jautājums šo parku atdot viņiem. Personīgi es no pirmsākumiem esmu skeptiski izturējies par Rugāju pagastmājas siltināšanu. Mēs ieguldām aptuveni 700 000 euro ierēdu ēkā, nezinot, cik tā būs apdzīvota pēc gadiem 10. Vai budžeta naudu, kas ieguldīta arī Baltinavas muzeja būvniecībā, labāk nevarētu ieguldīt bērnu nākotnes parka izveidē? Ieguvēju loks no tā būtu daudz plašaks. Kultūra ir vajadzīga, bet infrastruktūra bērniem mēs neesam sevišķi ieguldījuši. Pirms vēlēšanām aktualizējām jautājumu par sporta laukumiem pagastos, bet diemžēl tas nav pavirzījies. Tā vietā ceļam ierēdu pilis. Bet ierēdu skaits nākotnē samazināsies, jo viss iet uz digitalizāciju. Un tā nav mūsu vienīgā sāpe.

Kas tad vēl?

— Neapstiprinātais ezermalas sakārtošanas projekts. Mums jāsaprot, ka par savu naudu to neesam spējīgi izdarit. Šis projekts bija kā savaiga gaisa malks, jo 80% ieguldījuma nāktu no Eiropas fondiem. Mums uzlabotos ekonomiskie rādītāji, jo daļa naudas ieplūstu novadā, bet bonusā vēl saņemtu sakārtotu vidi un tūristus. Un tas viss būtu faktiski par velti. Tāpēc man arī sāp sirds un ir dusmas, jo šim bija jābūt projektam, kur personīgi vadība un izpildvara tur roku uz pulsa, lai viss ir kārtībā, seko, vai viss ir pārbaudīts. Šim bija jābūt prioritārajam projektam, jo mums tik lieli investīciju projekti tuvākajā laikā nespīd. Un, kas ir pats trakākais, visdrīzāk, ka otras projekta kārtas nebūs. Tā ir vienreizēja iespēja, ko mēs palaidām garām. Kādam būtu jāatbild par šo!

Runājot par atbildību, ir cilvēki, kuri uzskata, ka šajā brīdī domes vadībai būtu jāatkāpjas.

— Tas vispirms jājautā deputātiem, kuri to atbalsta. Nav jau pašmērķis vērsties pret vienu cilvēku. Uzskatu, — ja nāk jauna vadība, tad tā ir jauna komanda ar izmaiņām arī izpildavarā. Vairākkārt no priekšsēdētāja esmu dzirdējis, ka nemeklēsim vainīgos. Tajā pašā laikā viņš atzīst, ka viss nav kārtībā. Bet kaut kāda atbildība ir jāuzņemas. Mana pozīcija, ka pārmaiņas būtu vajadzīgas. Arī budžeta pieņemšanas laikā, kad deputāts Aldis Bukšs pieprasīja priekšsēdētāja atkāpšanos, no daudziem izskanēja, ka kādam ir ambīcijas iesēsties priekšsēdētāja krēslā. Bet stāsts nav par to. Tas bija logisks jautājums, ir vai nav jāuzņemas atbildība. Te runājam par kompetencēm. Ir tāds labs teiciens: "Labs cilvēks nav profesija."

Sevi esat pieteicis diezgan skaļi. Pirmais mēnesis pierāda, ka nebaidīties uzdot neērtus jautājumus. Vai no šādiem jautājumiem ir jēga un cik ilgi pietiks

spēka tos uzdot?

— Domāju, spēka man pietiks, jo tas ir arī mans pienākums. Uzskatu, — ja kaut ko uzņemies, dari to pēc labākās sirdsapziņas. Ja redzu neizdarības vai netaisnību, man nav mērķis tikai norādīt uz klūdām un kritizēt. Vienmēr esmu teicis, — ja redzu, ka varu kaut ko ieteikt, es iesaku. Es tomēr *degu* par to, ko daru. Manuprāt, deputātiem jābūt piemēram un jāpierāda, ka cīnāmies par idejām, nevis par krēsliem. Tieši tādēļ no kolēģiem sagaidu degsmi. Iespējams, esmu no citas paaudzes un man ir vairāk enerģijas. Mums ir daudz jaunu un zinošu cilvēku, tādēļ aicinātu uzticīties viņiem. Savulaik redzēju, ka ir cilvēks, kurš ir spējīgāks par mani, un Aldim Buksam teicu, — nāc par pirmo numuru, no tevis varēšu mācīties. Un tā ir sava ego nolikšana kopējam mērķim.

Kā vērtējat jaunizveidoto novada pārvaldības modeļi? Mazie pagasti nepaliks zaudētājos?

— Tas būs ļoti atkarīgs no pārvaldes vadītāja. Mani mazliet bažīgu rada Balvu apvienība, kurā ir puse no novada iedzīvotājiem. Tā ir ļoti liela. Dzirdējām pārvaldes vadītāju atskaites un sapratām, ka problēmu daudz. Pēc logikas Balvu apvienības vadītājam būtu jābūt vietniekiem. Bet tāda nav. Toties Rugāju apvienībai bija paredzēts, kas arī ir diezgan interesanti. Protams, kad uz vietas ir viens pagasta pārvaldnieceks, ir labāk, jo viņš vairāk cīnās par savu pagastu. Taču, — ja apvienības vadītājs spēs noturēt fokusu uz visiem pagastiem, viss būs kārtībā. Taču daudz atkarīgs arī no iedzīvotājiem un viņu aktīvitātes. Kāpēc visos pagastos neizveidojās iedzīvotāju padomes? Tas ir jautājums iedzīvotājiem. Mēs nevarām prasīt no citiem, ja paši virtuvē burķķesim, ka viss ir slīkti.

Savu deputāta mandātu arī uzskatu par sabiedrisko darbu un atteikšos no deputāta atalgojuma līdz sasaukuma beigām, ķemot vērā situāciju pašvaldībā. Juridiski no tā atteikties nevar, bet šo naudu ziedošu dažādām lietām — pasākumiem ģimenēm, kurās ir bērni ar īpašām vajadzībām, sportam un kristīgām lietām. Iedzīvotājiem jābūt sabiedriski aktīviem. Pašvaldībai svarīgi būt saimnieciskai, lai iedzīvotāji redz, ka te viss notiek. Bet, ja mums ir aizdomas par vienu projektu, otru un vēl nemeklējam atbildīgos, tad iedzīvotājiem nav motivācijas maksāt nodokļus.

Pamatā tuvojas nākamās pārvaldību vēlešanas.

Politiskajā virtuvē jau jutama rosība?

— Jā, cilvēki tiek uzrunāti. Mēs arī esam atvērti jauniem kandidātiem. Tos, kuri atbalsta mūsu nostāju un vērtības, aicinu sazināties ar mani, lai kopīgi varētu veidot labāku novadu. Iepriekšējās vēlēšanās izcēlāmies ar to, ka sarakstā vidējais kandidātu vecums bija 34 gadi. Pats arī plānoju kandidēt, jo nebūtu loģiski atmest visam ar roku, pat ja esi opozīcijā. Ja cilvēki vēlēsies, esmu gatavs pārstāvēt viņu intereses arī turpmāk. Zinu, ka kustība notiek arī citās partijās.

Šajā reizē daudz runājam par problēmām, bet droši vien ir arī kaut kas labs novadā noticis un izdarīts?

— Labs jautājums. Man grūti atbildēt, jo problēmu fons laikam visu nomāc. Protams, varam dažādi uz to paskatīties. Kaut vai tas pats Baltinavas muzejs. Varbūt, ja šo jautājumu uzdotu kādam baltinavietim, viņš vērtētu pozitīvi, jo sakārtota ēka un vieta. Man tomēr galvenā vērtība ir cilvēks. Ja būtu apstiprināts ezermalas projekts, es nedomājot atbildētu, ka mums visiem kopīgi izdevies kaut kas patiešām labs. Negribu teikt, ka viss ir slīkti. Jauniešu centrs ir sakārtots. Cilvēki strādā un mēģina darīt savu iespēju robežās. Tas ir mans subjektīvais vērtējums, ka nerēdu kaut ko īpašu, jo kaut kas īpaši un pozitīvs nav noticis Balvos un tuvējā apkārtnē. Varbūt sajūta atšķirtos atkarībā no tā, kurā vietā dzīvojošam cilvēkam mēs šo jautājumu uzdotu.

Tagad Jums vēl vairāk pienākumu — darbs draudzē, savā saimniecībā, kooperatīva vadībā. Spējat visu apvienot?

— Nākas atrast laiku. Deputāta darbu daru pa vakariem, kad nolieku gulēt mazo puiku, savukārt kooperatīva darbs šobrīd daudz pūļu neprasa. Protams, visu 100% izdarīt nevaru, bet cenšos pēc labākās sirdsapziņas. To arī katrs var vērtēt domes sēdēs, — ja esmu aktīvs un gatavojies, tātad spēju apvienot pienākumus. Turklāt katram cilvēkam ir dažādas darba spējas. Viens strādā pa vakariem un naktīm, cits varbūt savas 8-9 stundas knapi var nostrādāt. Protams, ġimene no manas aizņemtības cieš visvairāk. Man enerģija vēl ir, un es domāju, ka tā neizsīks, jo gribu redzēt novadu un apkārtī labāku. Mēs nedrīkstam domāt tikai par sevi, jādomā arī par apkārtējiem. Ja labi klāsies zemniekiem, tad veiksmes arī veikalniekiem un pārējiem. Mēs visi esam saistīti un viens no otra atkarīgi. Tas ir stāsts, kā mēs sadarbojamies, kur ir mūsu enerģija, ir vai nav autoritārisms un vai mēs gribam tikai sev. Esmu gatavs kalpot sabiedrībai, bet, ja nē, mana ġimene tikai iegūs no tā. Tas man dod brīvību, bet brīvība savukārt dod iespēju darboties bez kaut kādām ietekmēm no malas.

Jaundzimušie

13.jūlijā pulksten 10.44 piedzima meitenīte. Svars — 3,140kg, garums 54cm. Meitenītes mamma Samanta Prancāne dzīvo Balvu novada Kupravas pagastā.

15.jūlijā pulksten 13.04 piedzima puika. Svars — 4,440kg, garums 58cm. Puisēna mamma Alina Aksjonova dzīvo Balvu novada Vīļakā.

17.jūlijā pulksten 22.32 piedzima meitenīte. Svars — 3,690kg, garums 54cm. Meitenītes mamma Kristiāna Setinsone dzīvo Rēzeknē.

21.jūlijā pulksten 11.54 piedzima puika. Svars — 3,495kg, garums 55cm. Puisēna mamma Elizabete Sile dzīvo Balvu novada Rugāju pagastā.

22.jūlijā pulksten 16.57 piedzima puika. Svars — 3,460kg, garums 55cm. Puisēna mamma Inga Kočāne dzīvo Balvu novada Kubulu pagastā.

23.jūlijā pulksten 20.05 piedzima puika. Svars — 3,445kg, garums 57cm. Puisēna mamma Laura Laziņa dzīvo Balvu novada Vīļakā.

Jūnijā

Reģistrēti mirušie

Mednevas pagastā

Laimonis Brokāns (1950.g.)
Margarita Stradiņa (1927.g.)
Jānis Melnis (1968.g.)

Tilžas pagastā

Janina Daukste (1939.g.)
Ainārs Students (1963.g.)

Vecumu pagastā

Anatolijs Kokorevičs (1958.g.)

Vilakas pilsētā

Jaņina Ikauniece (1941.g.)

Tamāra Krilova (1937.g.)
Ēriks Milaknis (1947.g.)

Balvu pilsētā

Jānis Daniels (1962.g.)
Voldemārs Kleins (1939.g.)
Juris Potapovs (1952.g.)
Sarmīte Sirmā (1956.g.)
Velta Timoškāne (1950.g.)

Baltinavas pagastā

Juris Kašs (1974.g.)

Balvu pagastā

Neļa Antonova (1951.g.)

Bērzpils pagastā

Valentīna Seņka (1941.g.)

Kubulu pagastā

Jānis Mālkalns (1941.g.)

Jānis Platais (1967.g.)

Lazdukalna pagastā

Zinaida Čirka (1943.g.)

Kazimirs Kaminskis (1951.g.)

“Uz saulaino tāli – plēnumi, lē

Analīze–fakti

1970. – 1971.gads. Septembrī “Vaduguns” atgādina, ka Kupravas ciematā top republikā otrā lielākā drenu cauruļu rūpnīca. 1971.gadā Viļakas eksperimentālais lietiskās mākslas un suvenīru ražošanas uzņēmums “Suvenīrs” gadu uzsāka ar septiņpadsmit dažādu veidu suvenīru ražošanu. Kupravas drenu cauruļu rūpnīcas celtnieki turpināja būvēt administratīvo un sadzīves korpusu. Februāri Viļakā nodeva ekspluatācijā jauno autoostu: “...autobusu atiešanas laiku kasiere paziņo pa skaļruni...” Balvos tolaik bija 71 vairākstāvu māja un būvējās vēl septiņi daudzstāvu nami, 35 individuālās mājas, viesnica, kultūrpriču veikals. Pamatus izbūvē arī Rugāju vidusskolas internāta ēkai. Oktobrī Balvos atklāja Balvu vidusskolas sporta zāli, bet gada nogalē pabeidza Ičas tilta būvniecību. Tāpat gada nogalē Balvos, līdzās topošajai piecstāvā dzīvojamai mājai Revolūcijas un Padomju ielu stūrī (tagadējās Bērzpils un Teātra ielas), uzsāka sakņu un maizes veikala celtniecību. Jāpiebilst, ka šajā ēkā šobrīd atrodas SIA “Balvu Vaduguns” redakcija. “Vaduguns” lasītāju skaits pieauga un rakstos nozīmīgu vietu ieņem padomju propaganda. Rajona laikraksta “Vaduguns” 20 gadu jubilejā – 5.martā – lasāms raksts, ka laikraksta tirāža sasniegusi 8 000 eksemplāru: “...redakcijas darbā sevišķi spraigs laiks ir tagad, kad rajona darbaļaudis gatavojas godam sagaidit dižā proletariāta vadoņa V.I. Lenina 100.jubileju.” Laikraksta jubilejā Goda rakstus saņem A.Buža, G.Korņejeva, A.Bozovičs, I.Koliņš un citi. 1971.gada 3.aprīli visās četrās “Vaduguns” lappušēs lasāms L.Brežņeva referāts, bet 6.aprīli, lai, tā teikt, būtu interesantāk, publicēta A.Vosa runa: “...taču, kopš latviešu tauta kļuvusi par varenās Padomju Savienības pilntiesigu locekli, tā nav vairs maza nācija. Tagad mēs esam lielās daudznačiju Padomju Savienības dēli un meitas...” Laikraksta redaktora vietniecei Olgai Solovjovai piešķirta PSRS Žurnālistu savienības gadskārtējā prēmija. Interesanti, ka līdz 1.augustam Balvu rajonā reģistrētas 160 laulības: “...salīdzinājumā ar 1969.gada 7 mēnešiem šogad kopējās gaitas uzsākuši par 34 pāriem mazāk...” Tieks atspoguļoti arī kultūras un sporta notikumi. 1970.gada 21.jūnijā Balvos notika rajona Dziesmu un deju svētki, bet 28.jūnijā Viļakas trasē “Baltais briedis” notika otrs laikraksta “Vaduguns” ceļojošā kausa izcīņas sacensības motokrosā. Novembrī Balvu kultūras namā uzstājās Maskavas cirks: “...piecgades pēdējā gadā Balvu kultūras namā būs notikušas 20 viesizrādes...” 26.jūnijā Balvos uzstājās LPSR Akadēmiskās operas un baleta teātris ar P.Čaikovska baleta “Gulbju ezers” izrādi. 1970.gada decembrī rajonu pāršalca sensacionāla ziņa – 17.novembrī Balvu rajona Kraukļu ciema “Cūkusulas” grantsbedrēs 39.ATU šoferis Imants Priedeslaipa pamanīja neparastu priekšmetu: “...tajā pašā dienā viņš atradumu nogādāja Balvu vidusskolas novadpētniekiem. Ilkņa garums – 125 centimetri, svars – vairāk nekā 10 kilogrami. Vai tiešām mūsu rajonā dzīvojuši mamuti?”

1973.gads. 1973.gadam “Vaduguni” abonēja jau 9150 abonentu. Padomju saimniecībā “Balvi” atklāja jauno kultūras namu. Janvārī turpinājās Balvu pansionāta būvniecība. Februāri ekspluatācijā nodeva Balvu poliklīniku. Augustā pabeidza Balvu dzīvnieku slimību apkarošanas stacijas un rajona epizootiskās daļas ar veterinaro laboratoriju telpās būvniecību. Skaistu velti jaunajā mācību gadā saņēma Rugāju vidusskolas kolektīvs – ekspluatācijā nodeva jauno skolas internātu ar 120 vietām. Lauku darbaļaudim ir iespēja baudīt profesionālu skatuves mākslinieku uzstāšanos. 8.jūnijā Žīguros ciemojās Liepājas teātris ar izrādi “Mīla zem gobām”. 28.-29.novembri Balvos ciemojās Raimonds Pauls – autorkoncertu noklausījās apmēram 1200 rajona iedzīvotāju. “Vaduguns” turpina informēt par Balvos notiekšajiem rajona Dziesmu un deju svētkiem, kā arī par “Vaduguns” kausa izcīņas sacensībām motokrosā. 23.februāri Balvu rajona kultūras namā notika svinīga sēde, veltīta Padomju Armijas un Jūras Kara flotes dienai. Maijā Balvu rajona kara komisariāts aicināja 15-16-gadigus jauniešus iestāties suviroviešu un mahimoviešu karaskolās. 7.novembri Balvos atklāja Ļeņina pieminekli.

Mēdz teikt, ka dators ir logs uz pasauli. Ja drukātajiem medijiem virtuālais starptautiskā mēroga tikls sākotnēji bija liels palīgs, tad šobrīd sociālās platformas var uzskatīt par avižu biedu jeb vissivāko konkurentu, kas nereti, šķiet, nav uzvarams. Kā drukātajam medijam izdzīvot, ar to sadzīvot? Lūkosim, kā vēstures likločos klājies Ziemeļlatgales laikrakstam “Vaduguns”, kas, projektam noslēdzoties, svinēs 75.dzimšanas dienu. Meklēsim atbildes uz jautājumiem, kā medijs veicina sabiedrības saliedētību, sekmē dažādu sabiedrības grupu, tostarp mazākumtautību, iekļaušanos sabiedrībā. Tāpat, stiprinot valstisko apziņu, ne tikai meklēsim atbildes, bet arī mudināsim padomāt, kā sabiedrībai kļūt aktivākai, kādi ir savstarpējās neuzticības kūtruma iemesli. Cik objektīvi ir aizbildinājumi, ka no manis nekas nav atkarīgs, pietrūka informācijas un citi? Par to un citu laikraksta “Vaduguns” kolektīvs atbildes meklēs 9 aktivitātēs, išteinojot projektu “Vai ir jāatkāpjās, ja pa logu rāpas...”

Ļeņina piemineklis Balvos. Pagājušā gadsimta septiņdesmitos gados Padomju Savienības Komunistiskās partijas līderi apgalvoja, ka visā valstī sasniegta attīstīta sociālisma pakāpe un pavisam drīz, iespējams, pēc pāris gadu desmitiem, tauta piedzīvos ilgi gaidīto komunismu ar bezšķiru sabiedrību, kur ražošanas līdzekļi piederēs visiem kopīgi, sabiedrības locekļi būs vienlīdzīgi tiesībās un iespējās pēc principa: “No katru pēc spējām, katram pēc vajadzībām.” Komunistiskā propaganda tobrīd piedzīvoja uzplaukumu, arī “Vaduguns” žurnālistiem bija jāsniedz savs ieguldījums ceļā uz gaišajām komunisma tālēm, spilgtinot padomju patriotisma avotus, tostarp dižā proletariāta vadonā

Ļeņina 100.jubilejas gaidās. Tomēr avīzē netrūka kritisku rakstu un tās slejās bija rodami pat vietējai kopienai sensacionāli materiāli – raksti par notikumiem, ko pieminam joprojām.

1970.gada sākumā laikrakstā “Vaduguns” lasāms, ka apstiprināja komunālo uzņēmumu Balvu, Viļakas un Žīguru ciemata labiekārtošanai, paredzot 151 500 rubļus.

Balvos lielākais darbs ir V.I. Lenina laukuma labiekārtošana. Savukārt 1973.gada 7.novembrī žurnālisti ziņo, ka Balvos atklāja Ļeņina pieminekli: “...cilvēku jūrā, kas šodien pilda Balvu ielas, redzam partijas veterānus, Lielā Tēvijas kara varoņus, slavenus sociālistiskās sacensības pirmrindniekus.”

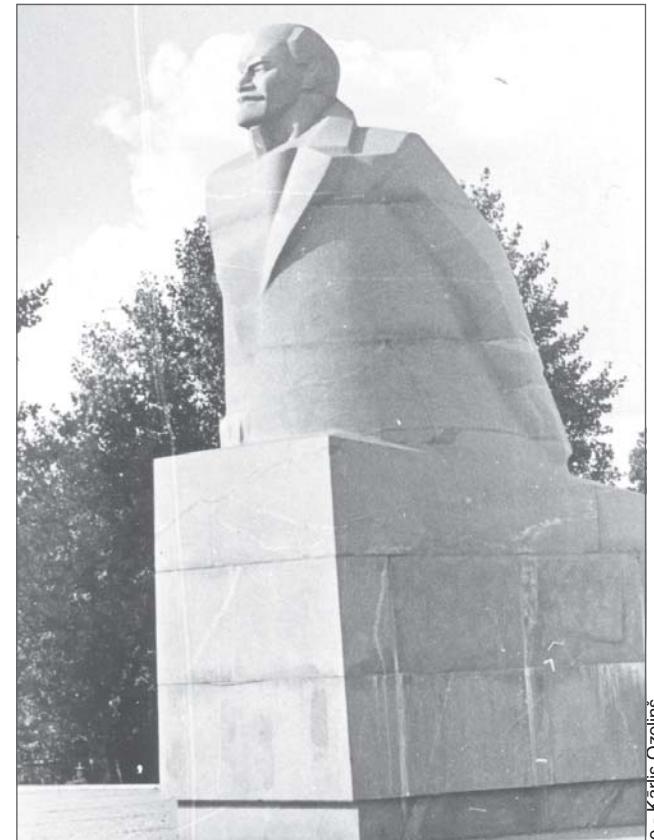

Foto - Kārlis Ozoliņš

Intervija

Tie bija “Vaduguns” ziedu laiki

1979.gadā savu karjeru laikrakstā “Vaduguns” uzsāka žurnāliste MARUTA SPRUDZĀNE, kura darbam šajā preses izdevumā veltījusi 45 gadus. Pagājušā gadsimta septiņdesmito gadu beigas un astoņdesmito gadu sākumu viņa atceras kā laikraksta “Vaduguns” ziedu laikus, kad tā tirāža pārsniedza 11 tūkstošus eksemplārus.

Par laikraksta “Vaduguns” žurnālisti sāki strādāt 1979. gadā – gandrīz uzreiz pēc vidusskolas absolēšanas. Kā tas notika?

– Vidusskolas pēdējā klasē vēl iši nezināju, par ko grību kļūt. Zināju tikai to, ka nestudēšu, kur jāmācās matemātika, fizika un ķīmija. Nolēmu, ka varētu kļūt par žurnālisti, jo skolas gados rakstīju sienas avīzei. Sešus gadus studēju žurnālistiku neklātienē. Būtībā “Vaduguns” ir mana trešā – visilgstošākā – darbavieta, jo neilgu laiku pēc skolas pastrādāju gan Balvu maizes kombinātā, gan “Elektrotīklu” grāmatvedībā. Tad kādā dienā mani uzrunāja “Vaduguns” redaktors Vitalijs Sanders, aicinot nākt korektores vietā, kura grāsījās aiziet no darba. Skolas gados jau biju sadarbojusies ar “Vaduguni”, iesūtot redakcijai mazus rakstījus. Tā sāku strādāt – sākumā gan kā korektore, gan kā žurnāliste.

Par kādām tēmām tolaik rakstīji?

– Darbojos Lauksaimniecības nodalā un man tas ļoti patika. Tā bija reālā lauku dzīve – varēju braukt uz fermām, tīrumiem, tikties ar cilvēkiem. Man, kā jaunam cilvēkam, tas ļoti patika. Tolaik patiešām daudz ko iemācījosis. Par lauku tēmu patika rakstīt visu darba mūžu, ko pavadiju “Vaduguni”.

Tolaik avīze atspoguļoja arī komunistiskās partijas kongresu un plēnumu lēmumus. Vai par tiem rakstīji arī Tu?

– Tas bija padomju laiks, ar savām politiskajām nostādnēm, ko sauca par darbaļaužu komunistisko audzināšanu. Protams,

Saņem sveicienus jubilejā. Vasaras sākumā, sava skaistā piemājas dārza puķu ieskauta, Maruta kopā ar draugiem un radiem nosvinēja 65 gadu jubileju. Sirsnīgus sveicienus un ziedu klēpju viņa saņēma arī no redakcijas kolēģiem.

mumi”(1970.-1979.)

tajā laikā prese lika uzsvaru uz PSKP kongresu un plēnumu lēmumiem, atspoguļoja piecgades plānu un uzdevumu izpildi. Tā laika prese kopumā un arī vietējais laikraksts nevarēja pastāvēt bez šādiem lozungiem. Ar partijas lēmumu un to skaidrojumu atspoguļošanu vairāk nodarbojās avizes “Partijas dzīves nodaļa”. Es rakstīju par cilvēku ikdienas darba dzīvi laukos. Protams, visa šī informācija izskanēja caur partijas lozungiem. Galvenais bija atspoguļot darba ražīgumu, jo Balvi bija lauksaimniecības rajons ar divām galvenajām jomām – piena un gaļas ražošanu, nedaudz arī linkopību. Kad uzrakstīju kādu rakstu, piemēram, par fermu, tam vēlāk *piekarināja* kādu no rubriķām: “PSKP kongresa lēmumi dzīvē”, “Pārtikas programmas īstenošana”, “Sociālistiskās sacensības rezultāti” un tamlīdzīgi. Atceros, ka bija tāds PSKP CK plēnuma lēmums, kas izklāstīja arī rajona avizes uzdevumus. Tika uzsvērts, ka padomju saimniecībās un kolhozās vidējam izslaukumam no govs jābūt vismaz trīs tūkstošiem litru. Tas nav liels izslaukums, taču Balvu rajonā ar to gāja grūti. Protams, atsevišķas fermas sasniedza pat labākus rezultātus, tomēr mūsu rajons bija viens no pēdējiem republikā. Arī graudu ražas bija zemas un ar linu audzēšanu gāja ļoti grūti. Atsevišķas saimniecības kritizējām īpaši daudz. Nereti, atsaucoties uz kritiska rakstura vēstulēm, braucu reidos skatīties, kas notiek fermās vai uz lauku. Dažkārt turp devos kopā ar agrorūpnieciskās apvienības rajona lauku speciālistiem, dažreiz pievienojās arī partijas komitejas un komjaunatnes pārstāvji, kuri arī bija atbildīgi par laukos notiekošo.

Kā tajos gados izpauðas cenzūra? Vai gadījās, ka kādu rakstu neļāva publicēt?

– Es personīgi neatceros, ka kāds mans raksts būtu pilnībā atsviests atpakaļ. Kopumā žurnālistu darbs tolaik un tagad daudz neatšķirās tajā ziņā, ka pašam bija jāplāno, jāseko līdz notikumiem un jādomā, ko un kā rakstīt. Bija redaktori uzdevumi, bija rindu plāni – 1200 rindas mašīnrakstā mēnesī. Visus materiālus rakstījām ar roku, ko mūsu mašīnrakstītāja Austrija, veiksmīgi pielāgojusies katrā žurnālista rokrakstam, vēlāk drukāja uz rakstāmmašinas, un pēc tam atdevām redaktoram. Ja arī tekstā kaut kas nebija, kā vajadzēja, tad to izlaboja redaktors. Atbildīgā sekretāre un redaktors atbildēja par to, kā avīzē viss izskatīties kopumā. Kritiku no augstākajām instancēm, ja tāda bija, saņēma un par laikraksta saturu atbildēja redaktors.

Neatceros, ka mani kādreiz bārtu par to, ka kaut ko esmu uzrakstījis galīgi greizi.

Atšķirībā no pagājušā gadsimta septiņdesmitajiem un astoņdesmitajiem gadiem, tagad visu rakstām datorā, fotografijas pirms publicēšanas arī vairs nav jāizgatavo papīra formātā...

– Ja tagad datorā vienā mirkli var uzrakstīt vai nodzēst kādu teksta rindiņu, tad agrāk tas bija smags un sarežģīts tehnisks darbs, ko veica mūsu mīlās tipogrāfijas darbinieces, kuras savu darbu mīlēja un prata. Pirms avīzes drukāšanas katru teksta rindiņu atlēja metālā – to nebija tik viegli izlabot. Tas, kā izskatīties virsraksti, kur tekstā novietos fotogrāfiju, lēma ne tikai atbildīgā sekretāre un redaktors, salikums tapa kopdarbā ar tipogrāfiju. Abi kolektīvi bija tik ļoti saliedēti, ka lasītājai reizēm mūs neatšķira, – viņiem šķita, ka tipogrāfija un redakcija ir viens un tas pats. Savukārt mūsu fotogrāfa Roberta Priedeslaipas bildētās fotogrāfijas sākumā sūtījām uz Rīgu, kur tās atlēja metālā, piestiprināja atbilstoša formātā un biezuma koka klucišiem un tad pa pastu atsūtīja mums, lai varētu tās pievienot rakstam. Lai gan tekstu it kā varētu publicēt jau nākamajā dienā, fotogrāfiju dēļ to varējām darīt tikai pēc nedēļas vai pusotras.

Atšķirībā no mūsdienām, kad žurnālistu darbu ierobežo Datu aizsardzības likums, tolaik visus dzērājus, huligānus un citus pārkāpējus drīkstēja saukt vārdos un uzvārdos...

– ļoti novērtēju, ka tajā laikā nevajadzēja apsvērt, vai kritizējot cilvēkus drīkstu nosaukt vārdā un uzvārdā. Uzskatu, ka kritizējām diezgan daudz. Rajona līmeņa sapulcēs, kurās rajona lauksaimniecības speciālisti uz pārrunām izsauca vienas vai vairāku saimniecību vadītājus, direktorus un speciālistus, drīkstēja piedalīties arī prese. Šīs sarunas dažkārt bija ļoti asas un visus drīkstējām saukt vārdos. Varējām rakstīt par to, ka fermā nav pabarotas un izslauktas govis, teļi nav padzīrdīti, jo slaucējas ir aizdzērušas vai kaut kur aizklidušas. Visi tika saukti vārdos. Rakstījām par pārkāpumiem, alkohola lietošanu, par piesavināšanos, disciplīnas pārkāpumiem. Rubrikā “No biedru tiesīm” informāciju iesniedza paši darba kolektīvi. Ja kāds darbinieks bija kaut ko nogrēkojies, izskatīja viņa lietu, reizēm piespriežot soda mēru “publikācija “Vaduguni””. Publicējām arī to cilvēku vārdus un uzvārdus, kuri bija nonākuši atskurb-

“Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem”

MAF
Mediju atbalsta fonds

tuvē. Rakstījām daudz kritikas par to, kas notiek darbavietās. Viss bija atļauts. Žurnālistam bija tikai jātur acis un ausis valā, jābrauc un jāraksta. Tagad šķiet smieklīgi, ka nedrīkstam publicēt vārdu pat tiem, kuri pārsnieguši ātrumu vai izdarījuši kādu citu pārkāpumu. Manuprāt, šis Datu aizsardzības likums ir par daudz pārspilēts. Tāpat atceros tā laika vadītājus ar lielisku stāju un izkoptu valodu. Tas viss bija, pateicoties tā laika kadru politikai. Tagad, pēc daudziem gadiem, varam pārliecīnāties, kas notiek, kad šādas kadru politikas un kopīga skatījuma uz valstī notiekošo nav – trūkst kadru medicīnā, skolās un citās jomās. Toreiz partija prata plānot uz priekšu, paredzēt, kas nākotnē strādās vienā vai otrā vietā. Šo svarīgumu sapratu tikai vēlāk, jo tolaik tas nešķita nekas ipašs.

Kā kopš tiem laikiem mainījušies laikraksta “Vaduguns” lasītāji?

– Septiņdesmito gadu beigas un astoņdesmito gadu sākums bija “Vaduguns” ziedu laiki. Tirāža sasniedza 11 tūkstošus eksemplāru. Nekad vairs tā nav bijusi tik liela. Dažādu apstākļu dēļ turpmākajos gados tirāža ir tikai samazinājusies. Agrāk lasītāji mums rakstīja daudz vēstulēm. Laikrakstam bija plašs ārštā autoru loks. Gan ražošanas uzņēmumos, gan saimniecībās bija nodibinātas preses grupas, kuras sūtīja avizei rakstījus par to, ko saražojuši, kā izpildīts piecgades plāns utt. Protams, šo informāciju žurnālistam vajadzēja apstrādāt, papildināt, bet tas palīdzēja mūsu darbā. Lasītāji daudz ko stāsti žurnālistiem, ieteicā, ko uzrakstīt. Tagadējos laikos presi vairs tik ļoti neņem par pilnu, tai vairs nav tādas ietekmes, jo tagad jebkurš, kam nav slinkums, var rakstīt un fotografēt. Ir sociālie tīkli. Tas viss informāciju izķīdina, padarot to mazāk vērtīgu.

Ja Tu būtu pabeigusi vidusskolu šogad, vai atkal izvēlētos žurnālistes profesiju?

– Grūti pateikt, bet domāju, ka jā. Mans darbs man patīk. Iepriecina, ka cilvēki žurnālistu vairāk vai mazāk gaida. Dažkārt viņiem gribas parunāt un izstāstīt. Žurnālists var iejet tik daudzās mājās, uzzināt tik daudz ko. Bez šī darba nekad nebūtu izpratusi, kāda ir lauku saimniecību dzīve, kas notiek fermās, kā izskatās lauku mājās un dārzos. Redzēts ir ļoti daudz. Tas palīdz iepazīt un izprast cilvēkus, jo viņi nebūt nav tādi, kādi šķiet pirmajā acu uzmetienā. Tieši laukos dzīvo tie godīgākie un patiesākie cilvēki. Turpretim vadībā strādājošie ir ļoti *slipēti*. No tiem, kuri smaida un runājot meldīju kā medu lej, ir jāuzmanās īpaši...

Saruna – atmiņas

Vai Balvos patiešām dzīvojuši mamuti?

Apliecinot, ka laikrakstā atspoguļoja ne tikai partijas lēmumus un sociālistisko sacensību, 1970.gada decembrī lasāma sensacionālā ziņa: “17.novembrī Balvu rajona Kraukļu ciema “Cūkusalas” grantsbedrē 39.ATU šoferis Imants Priedeslaipa pamanīja neparastu priekšmetu, kas izrādījās mamuta ilknis.” Interese par šo vēsturisko atradumu nav mazinājusies arī mūsdienās. Par to liecina šovasar “Vaduguni” publicētais raksts “Izliek apskatei mamuta ilkņa fragmentu”. Lai šī vēstures liecība saglabātos nākamajām paaudzēm, par to ilgus gadus rūpējās bijusi Balvu Novada muzeja galvenā krājumu glabātāja un ilggadējā “Vaduguns” lasītāja INNA VALUTIS.

apmeklēja Pleskavas un Pēterburgas muzeus, kur, uzdoti darbiniekiem jautājumus, vairāk uzzināja par pareizu eksponātu uzglabāšanu: “Sapratu, ka tos nedrīkst turēt pārāk mitrās telpās, tāpēc ilkni glabāju, saudzīgi ietītu kokvilnas audumā, un tādējādi tam gadu gaitā nekas sliks nav noticis.”

Bijusī muzeja darbiniece stāsta, ka visus “Vaduguns” rakstus vienmēr lasījusi ar interesi. Izlaudiši tikai padomju laikos publicētos komunistiskās partijas plēnumu un kongresu lēmumus, jo pati tolaik strādāja par instruktori partijas komitejā: “Negrībējās atkal lasīt to, ko visu dienu runāju darbā.” Inna labprātāk uzzināja par vienkāršiem darba darītājiem un vietējiem notikumiem. Viņai patika, ka agrāk visus pārkāpējus, dzērājus un huligānus drīkstēja saukt uzvārdos, ne tā, kā tagad. “Uzskatu, ka arī mūsdienās laikraksta rubrikā “Policijas ziņas” visus pārkāpējus vajadzētu nosaukt uzvārdos. Varbūt tad viņi aizdomātos?” spriež lasītāja. Inna neslēpj, ka agrāk “Vaduguns” saturs viņai šķita interesantāks. Turklat šobrīd avīzi izkonkurē internetā lasāmās ziņas. “Taču interneta ziņas arī ir diezgan vienpusējas. Savukārt mūsu avīzē gribētos vairāk lasīt par pazīstamiem, vietējiem cilvēkiem, par organizācijām un darbavietām, arī par pašvaldības darbu. Savukārt pašvaldības izdevuma “Balvu Novada Ziņas” izdošanu uzskatu par naudas šķērdēšanu,” pārliecināta pensionāre.

Iespējams, vērtīgākais vēsturiskais muzeja eksponāts. Kopš 1970. gada mamuta ilkņa fragments tiek uzglabāts kā viens no nozīmīgākajiem Balvu Novada muzeja ieguvumiem.

* Par publikāciju “Vai ir jāatkāpjas, ja pa logu rāpjas...” saturu atbild SIA “Balvu Vaduguns”.

Sagatavoja I.Tušinska

Foto - I.Tušinska

* Sākums 6., 7.lpp.

Atmiņas

Vakaros lasīja iekārtu instrukcijas

1973.gadā Balvu vidusskolā par fizikas skolotāju sāka strādāt ilggadējā "Vaduguns" lasītāja MARIJA BLEIVE, bet 1977. gadā viņa darbu turpināja jaunuzceltajās Balvu vidusskolas telpās (šobrīd Balvu Valsts ģimnāzija). Laiku, kad pārcēlās uz jauno skolu, pensionētā pedagoģe atceras kā diezgan sarežītu un izaicinājumiem pilnu.

"Kad dēlam apritēja tikai trīs mēneši, toreizējā izglītības nodalas vadītāja Lilija Baune pierunāja mani nākt strādāt skolā par fizikas skolotāju. Drīz vien sāku abonēt arī laikrakstu "Vaduguns". Tas viss notika 1973. gadā," atmiņās dalās bijusī skolotāja. Pensionētā pedagoģe labi atceras arī veco Balvu tipogrāfiju, jo, ejot uz darbu, bieži gāja tai garām.

M.Bleive bija uzticama laikraksta "Vaduguns" lasītāja, līdz to liezda darīt pirms dažiem mēnešiem veiktās acu operācijas: "Pagaidām to nevaru, varu izlasīt tikai virsrakstus, bet agrāk "Vaduguni" lasīju regulāri."

Pirma mācību gadu jaunuzceltajā Balvu vidusskolā bijusī pedagoģe atceras kā ļoti sarežītu: "Fizikas kabinetam saveda pilnīgi jaunas, vēl kastēs sapakotas iekārtas, jo visas vecās atstājām iepriekšējā skolā. Mums bija visjaunākās un modernākās ierices – elektroniskās, dažādi konstruktori, kādu vecājā skolā nebija. To visu vajadzēja apgūt no nulles, jo šīs ierices nepārzināju. Tādēļ vakaros lasīju instrukcijas krievu valodā un mācījos. Nebija viegli. Arī kabinetu vajadzēja iekārtot, visu salikt skapjos un atcerēties, kur kas novietots. Stundas nāca viena pēc otras, un bija jāzina, kurā stundā ko

rādīšu. Visam pirms stundas jau bija jābūt uz galda."

Taujāta, kā padomju propaganda ietekmēja tā laika skolotāju darbu, M.Bleive stāsta, ka skolēniem klasēs bija jāvada politinformācijas. Lai tām sagatavotos, obligātā kārtā nācas apmeklēt skolā organizētās partijas sapulces, kaut arī viņa pati nebija komunistiskās partijas biedre: "Kolēģi, komunisti, gāja uz tām sapulcēm, bet mēs, kas nebijām partijas biedri, burķējām: "Kāpēc mums arī jāiet?" Mums atbildēja, ka apspriežam politiskus jautājumus un visiem tas jāzina, jo klasēs būs jāvada politinformācijas. Atceras, ka šajās sapulcēs ar gariem jo gariem referātiem uzstājās skolotāja Jevgēnija Cunska, kuras vīrs strādāja partijas komitejā. Ierosinājām, lai saīsina tos referātus, jo mums ir garlaicīgi. Bet viņa atbildēja, ka nevar, jo skolotājiem šī informācija jāzina visos sīkumos." M.Bleive atceras, ka arī studiju laikā augstskolā apguva obligāto studiju priekšmetu "Zinātniskais komunisms". "Taču profesore Lasmane īpaši stingri nepārbaudīja mūsu zināšanas," viņa piebilst.

M.Bleive neslēpj, ka, viņasprāt, mūsdienās laikraksts "Vaduguns" informāciju atspoguļo daudz atklātāk nekā padomju gados: "Tikai pēdējā laikā avižu rakstos mēs pārāk daudz priečājamies. Tas ir labi, bet pazūd informācija par cilvēku darbu, ko viņi dara. Gribētos vairāk zināt, kā mūsu iedzīvotāji ikdienā strādā, biežāk lasīt par vienkāršiem darba rūkiem, piemēram, mazajām zemnieku saimniecībām. Gribas zināt arī par jauniešiem, ko viņi dara."

Analīze–fakti

1974.gads. Piecgades trešajā gadā rajona pilsētās un laukos paredzēja ekspluatācijā nodot vairāk nekā astoņdesmit dažādas nozīmes objektus. Marta nogalē Balvos, Revolūcijas ielā (tagadējā Bērzpils iela), atklāja jauno aptieku, bet Žiguros – trīsstāvu dzīvojamā māju. Septembrī–oktobrī pie Balvu dzelzceļa stacijas turpinās jaunās patēriņtāji biedrības tirdzniecības bāzes būvniecība. Gada sākumā šķilbēniši uzņēmās sociālistiskās saistības, piemēram, panākt, lai uz 100 hektāriem lauksaimniecībā izmantojamās zemes 1974.gadā būtu 39 liellopi, no tiem 14,7 slaucamas govīs. Savukārt Balvu tipogrāfijas kolektīvs apņēmās saražot virsplatānu produkciju par 1000 rubļiem. Maijā "Vaduguns" informēja, ka Viļakas MRS montē iekārtu tehnoloģisko skaidru ražošanai. Novembrī lasītāji priečājās, ka žigurieši, pildot piecgades uzdevumu, jau strādā 1975.gada februāra reķinā. Žurnālisti raksta arī par slimību profilaksi. Jūlijā sākumā rajona dermatologs I.Šmitē lasītājus brīdināja par sifilisa briesmām: "...ārstēšanās laikā ir aizliegta dzimumdzīve. Par šīs prasības neievērošanu un veselo pilsoņu inficēšanu slimnieku sauc pie atbildības, pamatojoties uz kriminālkodeksa 112.panta pamata, kas paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz 3 gadiem..."

1975.gads. Gada sākumā gan rajona Darbalaužu deputātu padomes sesijā, gan PSRS Ministru padomēs, gan partijas Balvu rajona komitejas plēnumā sprienda darba ražīguma paaugstināšanu: "...Balvu rajona pilsētās un ciematos 1975.gadā plānots nodot ekspluatācijā 6 dzīvojamos namus ar 170 dzīvokļiem, bet tiem, kas pārceļas uz dzīvi kolhozu un padomju saimniecību ciematos, 53 dzīvokļus ar 3800 kvadrātmetru platību, uzcelt 4 lopu fermas ar 1272 vietām un citus saimnieciska un sadzives rakstura objektus. Izbūvēt 12 kilometrus autoceļu, klātus ar melno segumu..." Februāra pirmajā dekādē rajonā vidēji no govīs dienā ieguva 4,9 kilogramus piena. Padomju armijas un Jūras kara flotes dienas priekšvakarā "Vaduguns" redakcija saņēma republikas kara komisariāta Goda rakstu par lielo ieguldījumu iedzīvotājā militāri patriotiskajā audzināšanā. 5.martā "Vaduguns" svinēja savas pastāvēšanas ceturtālgadījuma jubileju: "...žurnālistu un vairāk nekā simts ārstata korespondentu kolektīvs laikraksta slejas darījis arvien saturīgākas, ar dzīves faktiem bagātākas, pulcinājīgas aizvien kuplāku lasītāju saimi. 1950.gadā, kad avīze sāka iznākt, tās vienreizējais metiens tikko sniedzās pāri 1500 eksemplāriem. 1960.gadā tirāža pieauga līdz 3500 eksemplāriem, bet 1970.gadā sasniedza 8000 eksemplāru. Pašlaik, kad atzīmējam laikraksta ceturtālgadījuma jubileju, "Vaduguns" vienreizējais metiens

krietni pārsniedz 10000 eksemplāru..." Par ilggadēju darbu tolaik Goda rakstus saņēma redaktors Vitālijs Sanders, vietniece Agnese Buža, atbildīgā sekretāre Anna Gutāne un citi darbinieki, bet dzejnieks Andris Vējāns "Vadugunij" veltīja dzejoli.

Martā nodod ekspluatācijā Viļakas pilsētas poliklīniku. Augusta sākumā Balvos ierādās republikas smaiļotāju izlase, kas Balvu ezerā trenējās līdz 22.augustam. Savukārt balveniešus trenēja sporta meistarkandidāts Artūrs Supe.

1976.gads. Gada sākumā starpkolholozi celtniecības organizācija nodeva ekspluatācijā 84 dzīvokļu māju Balvos. Janvārī Balvu rajona darbaļaudis uzņēmās sociālistiskās saistības 1976.gadam, piemēram, pārdot valstij 4 400 tonnas graudu, 3 000 tonnas kartupeļu, 520 tonnas dārzeņu, nodot ekspluatācijā lielopu kompleksus kolhozā "Avangards", Tilžas padomju saimniecībā ar 424 vietām, zāles miltu cehu Lazdukalna padomju saimniecībā, pansionātu "Balvi", kā arī uzbūvēt 10 km kopgarumā autoceļu ar melno segumu. 1.februāri pie Balvu šautuves pirmo reizi notika atklātās sacensības biatlona – pirmais distancē devās meistarkandidāts slēpošanā Artūrs Supe. Starptautiskās sieviešu dienas priekšvakarā Balvos atklāja jaunuzcelto komunālo uzņēmu – kombināta ziedu veikalu, ko balvenieši tolaik nodēvēja par greznāko veikalu pilsētā.

1.aprīlī "Vaduguns" rakstīja, ka Balvos ar smaiļošanu nodarbojas jau vairāk nekā pussimts skolēnu: "...šogad iekārtos ezerā 500 un 1000 metru airēšanas distances..."

1.septembrī rajona pedagogu saimi papildināja 13 jaunie speciālisti, tostarp fiziķūras speciālisti Ludmila Trofimova un Ēvalds Vancāns. Oktobrī ekspluatācijā Balvos nodeva Preses apvienības aģentūras ēku iepretim Balvu pamatskolai, bet gada nogalē "Vaduguns" informēja, kāda izskatīsies Riga 2000.gadā: "...pilsēta sniegsies līdz Rīgas jūras līcim un gandrīz saplūdīs ar Jūrmalas pilsētu... 1990.gada beigās Purvciemu un Imantu savienos Rīgas metropolēna pirmā kārtā..."

1977.gads. Paredzēts nodot ekspluatācijā novietni 425 govīm Baltinavas padomju saimniecībā. 19.aprīļa laikrakstā pirmo reizi publicēti Andra Vējāna dizesmas "Balvu valsts" vārdi un notis. Jūlijā Balvu kultūras nama koris "Austrums" (diriģents Vitolds Dreimanis) Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 60.gadadienai un 37.gadadienai kopš padomju varas atjaunošanas Latvijā veltītajos Dziesmu svētkos izcīnīja 3.vietu republikā. 1.septembrī skolēni mācības uzsāka jaunajā skolā – Balvu vidusskolā (Balvu Valsts ģimnāzija), bet oktobrī

Foto - no personīgā arhīva

Aktīva joprojām. Pensionētā pedagoģe Marija Bleive aizvien iesaistās pilsētas kultūras dzīvē un ir aktīva rokdarbu studijas "Mežģis" dalībniece. Ilgus gadus viņa dejoja deju kopā "Atvasara", kā arī dziedāja korī. Tikai pēdējos mēnešos bijusī skolotāja nedaudz samazinājusi aktivitāšu skaitu, lai saudzētu operētās acis.

Balvos notika arhitektu plēnums.

1978.gads. Janvārī rajonā uzsāka mācības sabiedriskie izvadītāji, lai pilnveidotu un konkretizētu izvadīšanas ceremoniju. Februārī Balvu telegrāfa kolektīvs informēja, ka mēnesī nosūta un pieņem apmēram deviņus tūkstošus telegramus. Martā Igaunijas PSR Pelvā parakstīja sociālistiskās sacensības līgumu starp Pelvas un Balvu rajona komjaunatnes organizācijām.

Aprīlā pēdējā dekādē visaugstāko izslaukumu – 10 kilogramus no govīs – sasniedza Baltinavas padomju saimniecības kolektīvs. Vistukšākās slaucenes aprīlā pēdējā dekādē bija Viļakas padomju saimniecībā, kur no govīs ieguva tikai 5,3 kilogramus piena. Maijā Kupravā sāk skolas celtniecību, kas "...būs devītā vidusskola mūsu rajonā...", bet jūnijā Pokratā notika Balvu rajona 11.jauno tūristu salidojums, ko tiesāja A.Šnepers. Jūnijā Balvu sporta nometnē trenējās 38 smaiļotāji. Jūlijā pirmo reizi rajonā pulcējās LOTOS vienības, kas strādāja laukos. "Vaduguns" kausa izcīņā motokrosā uzvarēja Mārtiņš Serģis: "...Mārtiņam Serģim jubilejas sacensībās izcīnīta pirmā vieta bija viņa piektā pakāpšanas uz "Vaduguns" kausa izcīņas goda pjedestāla. Desmit "Vaduguns" motokrosos brāļi Serģi uz goda pjedes-tāla kāpuši desmit reizes, sešas reizes no tām iekaroši vis-augstākais pakāpiens..." Gada nogalē "Vaduguns" raksta par fermu 424 mājlopiem, kas nodota ekspluatācijā kolhozā "Krišjāni", un zāļu sēklas šķirošanas kompleksu KOS-0,5, ko tolaik dēvēja par lielāko piecgades celtni.

1979.gads. Februārī Viļakas pilsētas Tautas deputātu padome saņēma ceļojošo Sarkano karogu par labāko rezultātu militāri patriotiskajā audzināšanā, aiz sevis atstājot Kubulu un Ploskenes ciema deputātu padomi. Martā pirmo reizi rajonā noorganizēja ateistu salidojumu, bet aprīlī Žiguru MRS kolektīvs atbalstīja maskaviešu aicinājumu – rīkot V.I.Ļeņina 109.dzimšanas dienai veltītu komunistisko sestdienas talku: "...katrs talcīnieks nolēmis padarīt vairāk nekā jebkad..." Jūnijā turpinājās Kupravas vidusskolas celtniecība. "Vaduguns" tolaik rakstīja, ka skolā mācīties 660 skolēni (skolu atklāja oktobrī, tās celtniecība izmaksāja 840 000 rubļu). No 3. līdz 5.augustam Balvos notika XI Lauku sporta spēles smaiļošanā un kanoe airēšanā, kurās balvenietis Māris Grodņa 1000 metru distancē izcīnīja otro vietu, aiz sevis atstājot pieredzes bagātus airētājus. Novembrī Balvos atklāja jaunu bērnudārzu ar 280 vietām, bet rugājieši svinēja jurģus jaunajās kantora telpās (tagadējā pašvaldības ēka). Tāpat novembrī atklāja Kupravas vidusskolu.

Ekspertu diskusija

Dabūt pa muti un noklusēt. Kā Krievija kropļo vēsturi?

Aizvadīta Aizsardzības ministrijas rīkotā diskusija "Manipulēta vēsture: politikas ierocis un drauds valsts drošibai". Tajā eksperti Ukrainas kara kontekstā apspreeda alternatīvās vēstures lomu kara gaitā un dalījās savos viedokļos par Krievijas izkropļoto vēstures interpretāciju un tās ietekmi uz mūsu valsts drošību.

Foto – ekrānāvīņi no diskusijas

RIHARDS BAMBALS, Valsts kancelejas Stratēģiskās komunikācijas koordinācijas departamenta vadītājs

GINTS APALS, Latvijas Okupācijas muzeja Publiskās vēstures nodalas vadītājs

KASPARS ZELLIS, Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas fakultātes vadošais pētnieks

IEVA BĒRZIŅA, Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un stratēģiskās pētniecības centra vadošā pētniece

Diskusijā piedalījās:

Patoloģiska melu impērija

"Sarunas sākumā vēlos citēt Krievijas pareizticīgās baznīcas diakonu Andreju Kurajevu, kuru ļoti cienu viņa drosmes dēļ. A.Kurajevs ir viens no retajiem, kurš nostājies pretī Maskavas patriarchātam, kritizējot tā sasaistīt ar Kremlu un pausto atbalstu Krievijas karam Ukrainā. A.Kurajevs teicis: "Ja mūsdienu vara liez pieeju pie OGPU (represīva valsts drošības iestāde bijušajā PSRS – aut.pieb.) un NKVD 1930.gadu arhīviem, tas nozīmē, ka tā sevi uztver kā identisku tā laika varai. Un tam ir liels skaits liecību, tajā skaitā Feliksa Dzeržinska (PSRS čekas dibinātājs – aut.pieb.) portreti, kas atgriezušies mūsdienu čekistu kabinetos." Mēs redzam, ka Krievija ir patoloģiska melu impērija, kurai meli ārpolitikā kļuvuši par rutinu un neatņemamu sastāvdaļu. Kas Krievijai kai? Kāpēc tā neišteņoja desovjetizāciju – režīma pārskatišanu un tā noliegumu?" jautāja diskusijas vadītājs, politologs un mūsu novadnieks ANDIS KUDORS, kurš dzimis Tilžas pagastā.

Nacionālās aizsardzības akadēmijas pētniece I.Bērziņa sprieda, ka Krievija savā retorikā atšķirīgo vēstures interpretāciju izmanto, jo tai ir ļoti svarīgi sevi pretnostatīt rietumvalstīm. Tikmēr Latvijas Universitātes vadošais pētnieks K.Zellis uzsvēra, – mums izveidojusies izpratne, ka visi Krievijas vēsturnieki ir politizēti. "Tas tā absolūti nav. Miera laikos man nācies būt vairākās konferencēs Krievijā, kur darbojās Eiropā ļoti pazīstami vēsturnieki. Kad viņiem uzdevu jautājumu par tiem vēsturniekim, kuri izplata dezinformāciju par Latvijas vēsturi, viņi brīnijs un teica, ka šādus vēsturniekus nemaz nepazīst. Jautājums ir par to, cik ļoti daudz laika kompetenti vēsturnieki pavada arhīvos un raksta zinātniskos darbus un cik lielā mērā viņi vēstures lauciņu atstāj kaut kādiem citiem darboņiem, kuri ar vēsturi manipulē. Runājot par to, kāpēc nenotika desovjetizācija, domāju, ka bija pārāk maz laika. Turklat politiskā elite, kas Krievijā nāca pie varas pēc PSRS sabrukuma, bija vairāk vai mazāk saistīta ar padomju režīmu, līdz ar to tā pārskatišana viņiem nebija diez ko ērta. Aktuāls ir arī jautājums, cik mēs paši esam desovjetizējuši savu pagātni?" retoriski jautāja K.Zellis.

Caur jauniem cilvēkiem strāvo imperiālisms

Latvijas Okupācijas muzeja pārstāvis G.Apals uzsvēra, ka savulaik muzejam ar Krieviju bija dialogs, piemēram, dažādu konferenču formātā. Arī šobrīd Krievijā joprojām ir miljoniem cilvēku, ar kuriem varētu sadarboties, bet pašreizējos apstākļos to darīt ir grūti. "Tādēļ šobrīd mēģinām sarunāties ar krievu emigrantiem, un šajā sakarā ir viens interesants novērojums, kas parāda, ko izdarījis Putina režīms. Protī, mēs varam pietiekoši labi diskutēt ar cilvēkiem vecumā no 45 gadiem. Tie ir cilvēki, kuri pieredzējuši relatīvi brīvo informācijas periodu 20.gs. 80.gadu beigās, 90.gados un pat

vēl šī gadsimta pašā sākumā. Savukārt ar jaunākiem cilvēkiem, kuri, iespējams, pat ir potenciāli Putina oponenti, saruna ir krietni grūtāka. Caur viņiem strāvo imperiālisms, kas ir Putina režīma noelpns. Tomēr pienāks diena, kad šis režīms beigsies, un mums, kā jau kaimiņiem, ar Krieviju dialoga būs jāatsāk. Un tad mēs sadursimies ar paaudzi, kura turpinās nest Putina mantojumu, tajā skaitā vēstures jautājumos. Tas būs liels izaicinājums," nešaubās G.Apals.

"Bijušais Krievijas kultūras ministrs Vladimirs Medinskis teicis, ka vēsturei jābūt pozitīvai un ka Krievijas vēsture ir suverēna, ar to domājot, ka to drīkst analizēt tikai paši Krievijas pilsoņi. Ko jūs par to domājat?" jautāja diskusijas vadītājs A.Kudors. "Ja reiz tā, tad jau mēs neesam tiesīgi to darīt un šobrīd nodarbosimies ar kaut ko nelikumīgu," ar smaidu sejā ironizēja Valsts kancelejas pārstāvis R.Bambals. Viņš turpināja, ka vēstures sagrozīšana viņam asociējas ar zinātnisko fantastiku: "Jūlijā Holivuda parasti laiž klajā lielos filmu grāvējus, kur zinātniskās fantastikas galvenā tēma ir citplanētieši, zombiji, pasaules bojēja un ceļošana laikā. Arī Krievijas režīma līderi gribētu ceļot laikā un mūs aizvest atpakaļ vēsturē. Tas tiek darīts, lai atgrieztu savulaik varenos laikus, kur tā it kā bijusi neuzvarama, lai gan ir virkne karu, kuros Krievija dabūjusi pa muti – Krimas karā 19.gadsimtā, karā ar Japānu 20.gadsimta sākumā, Afganistānā, Ziemas karā Somijā un vēl, un vēl. Protams, Krievija to noklusē, bet izgaismo to, kur izskatījās labi un varenī."

Krievija iet uz visu banku

"Un vai Krievija efektīvi izmanto vēsturi, cīnoties par prātiem un sirdīm Ukrainā?" jautāja diskusijas vadītājs A.Kudors.

I.Bērziņa sprieda, ka vēsture tika izmantota karadarbības uzsākšanai. Savukārt tagad, kad agresija jau notiek, tas viss strādā pretēji. Protī, arī Ukraina cēnšas aktīvi rādīt savus vēsturiskos varoņus un ievērojamus cilvēkus, kurus Krievija bija piesavinājusies kā savējos. Līdz ar to starp Krieviju un Ukrainu notiek atdalīšanās arī vēstures jautājumos. "Vēl viena problēma ir nolaupītie ukraiņu bērni, kuriem Krievija ar savām vēstures grāmatām *skalo smadzenes*. Piemēram, mana Ukrainas kolēge ir uzrakstījusi rakstu par kognitīvo deokupāciju (okupācijas pārtraukšana un tās sekū likvidēšana – aut. pieb.), kas sagaidāms tad, kad karš Ukrainā beigsies," piebilda Nacionālās aizsardzības akadēmijas pētniece.

Savukārt Latvijas Okupācijas muzeja pārstāvis G.Apals uzsvēra, ka pašreizējā Krievijas politika ir daudz ciniskāka, nekā PSRS laikos, jo Padomju Savienība savas geopolitiskās intereses vismaz centās daļēji maskēt zem, piemēram, proletāriskā internacionālisma lozungiem: "Tagad Krievija visu dara klāji un brutāli. Turklat tēzes, ar kurām Krievija pamato karu Ukrainā, es nedēvētu pat par alternatīvo vēstu-

ri, bet tiek izmantoti ļoti primitivēti propagandas priekšmeti. Protī, lielā daļā Krievijas sabiedrībā ir uzskats, ka viņu valsts galvenais un vienīgais identitātes pīlārs ir uzvara Otrajā pasaules karā, ka viņi visus ir atbrīvojuši un ka jebkurš krievu pretinieks ir fašists. Sajos vārdos ir ielikta ļoti liela emocionāla slodze, un šī retorika tiek izmantota arī attiecībā pret Latviju. Savukārt visizteiktākā tā ir karā Ukrainā, lai pateiktu, ka tur pie varas ir nacisti un faisti jeb cilvēki, kurus Krievijai ir tiesības iznīcināt. Krievija ir revīzionistiska lielvalsts, kura vēlas mainīt savu lomu lomu ģeopolitikā. Tas netiek īpaši slēpts, un šobrīd Krievija *iet uz visu banku*."

No pārmetumiem fašismā līdz atbrīvošanai – viens solis

Diskusijas otrajā daļā tās dalībnieki pievērsās jautājumam par to, kādi ir Krievijas propagandas vēstures naratīvi un to ietekme uz Latvijas iekšpolitiku un nacionālo drošību. Nacionālās aizsardzības akadēmijas vadošā pētniece I.Bērziņa pastāstīja, ka principā tie visiem ir zināmi, piemēram, ka Latvija brīvprātīgi pievienojās PSRS un ka padomju laikos mūsu valstī bija ekonomiskā labklājība, bet tagad Latvija cieš. "Jautājums, cik šie naratīvi ir efektīvi? Pētījums liecina, ka jaunieši, kuriem dzimtā valoda ir latviešu, apzinās, ka Krievija melo. Tikmēr starp jauniešiem, kuriem dzimtā valoda ir krievu, situācija vairs nav tik viennozīmīga. Krieti lielāka problēma ir, ka jaunieši, neatkarīgi no ģimenē lietotās valodas, ļoti slikti zina Latvijas vēsturi. Tas ir *akmens* mūsu pašu *dārzā*," secināja I.Bērziņa.

K.Zellis sprieda, ka Latvija pret Krievijas vēstures naratīviem ir diezgan labi norūdījusies, jo tie pastāv jau kopš Putina valdišanas sākuma. Savukārt G.Apals uzsvēra, ka šobrīd Krievija vēstures propagandu pilnībā vērš pret Ukrainu, bet Latviju ir mēģinājumi kaut kādā veidā tikai aizskart un sabojāt mums dzīvi. "Vai nākotnē kaimipvalsts retorika var kļūt radikāli citādāka? Jā, un diemžēl nevar izslēgt, ka šī retorika var evolucionēt tādā pašā veidā, kā tas bija Ukrainā, kad tās legitimitātes apšaubīšana pārvērtās par militāru agresiju. Arī Krievijas propagandas kampaņa pret Latviju šobrīd ir tajā stadijā, kad tiek apšaubīts mūsu valsts pastāvēšanas tiesiskums, tiek sētas dažādas šaubas, kā arī Krievija cēnšas uzturēt savu klātbūtni mūsu informācijas telpā. Krievija šobrīd ir aizņemta ar savu agresiju Ukrainā, bet mums jādomā par dienu, kad karš beigsies. Protī, vai mēs būsim pietiekami labi akadēmiski un juridiski definējuši un starptautiski nostiprinājuši savas vēstures tēzes un atziņas. Ja to būsim labi izdarījuši, mēs būsim stiprāki, ja kādudien sāksies lielā mēroga konfrontācija. Vārdu sakot, šobrīd Krievija savā retorikā attiecībā pret Latviju tālāk pagaidām neiet, bet potenciāls ir, jo no skandēšanas par fašisma atdzīšanu līdz tā dēvētajai kādas valsts atbrīvošanai ir viens solis," secināja G.Apals.

K.Zellis piebilda, ka šovasar Sanktpēterburgā notika liela konference, kas bija veltīta Baltijas fašisma jautājumam.

* Šo un citas diskusijas pilnā apjomā skatieties Nacionālo bruņoto spēku oficiālajā "Youtube" kanālā "Latvijas armija".

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

*Sākums 1.lpp.

Godina mazūļus. No četriem Tilžas pagastā reģistrētajiem mazūļiem baltās zēkites saņemt atnāca Emīls Logins (foto – mamma klēpī no kreisās) un Gustavs Kudreņickis (foto – mamma klēpī no labās) kopā ar vecākiem, māsām un brāļiem.

Kā Robins Huds. Astoņgadīgais Alekss Višņakovs (foto – no labās) zināja teikt, ka labam loka šāvējam jāprot labi tēmēt.

Dāvā mednieku zupu. Biedrības "Bebrītis 2" vadītājs Aivars Irbitis (foto – no labās) smēja, ka zupu dāvā, jo mednieki nevar apēst tik daudz, cik nomedi: "Šogad mūsu kontā ir 18 alņi un briežu ģimene, bet vilkus šauj kurzemnieki." Tāpat mednieks uzsvēra, ka pagasta svētki rada kopības sajūtu, kaut gan acīmredzami Tilža noveco. "Kādi 30 man zināmi mednieki medi citos medību laukos. Tomēr – ne spalvas," viņš visiem vēlēja.

Sešas priecīgas ziņas. Tilžas pagasta bibliotekāre Ilze Pugača pavēstīja priecīgas ziņas, nosaucot visčaklākos grāmatu lasītājus. Pieaugušo grupā trešo vietu ar 42 izlasītām grāmatām ieņēma Olga Avotiņa (foto). Viņu apsteidza Silvija Balode (43) un Alīna Mičule (48). Vecumā līdz 18 gadiem labāko lasītāju godu nopelnīja Sandis Rancāns, Linards Jasinskis un Arvis Pučs.

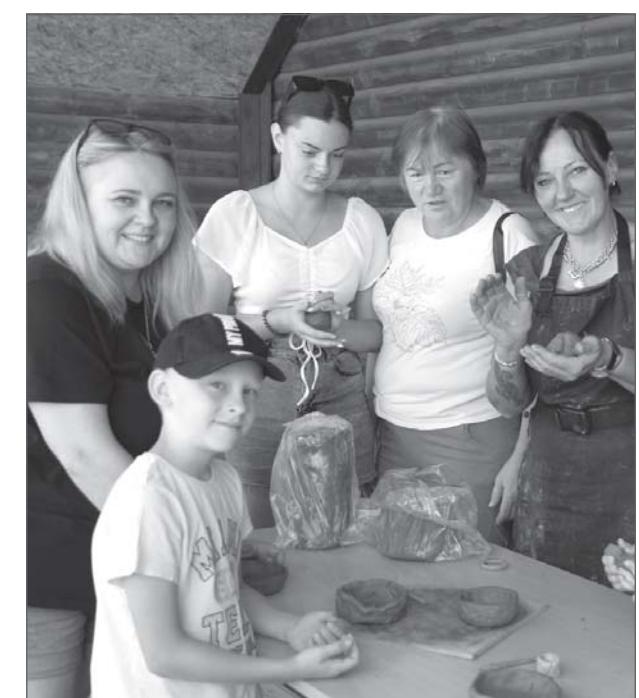
Salūts pirmklasniekiem. Svētkos godināja Artu Romanovu un Amēliju Višņakovu, kuras mācības uzsāks Tilžā, rīdzinieci Megiju Maļutinu un Rekavas skolas topošo audzēkni Ivo Romanovu, kurš klātesošajiem dāvāja dziesmu.

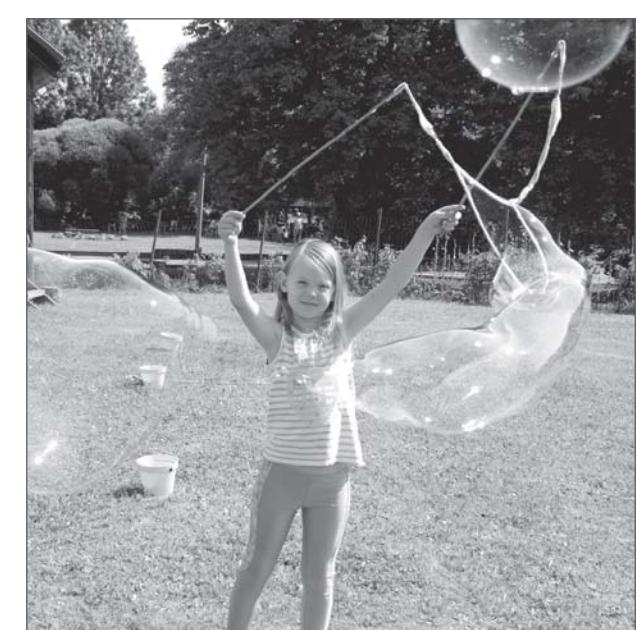
Astotā reize. Vienlaikus ar Tilžas pagasta svētkiem iesākās arī Balvu novada atklātais šaha čempionāts. Sporta dzīves organizators Jānis Melnis pastāstīja, ka tas notiek jau astoto reizi. Divpadsmitgadīgā šahiste Anna Višņakova no Rēzeknes (foto – pie šaha galdīņa) priečājās, ka Tilžā spēlē jau trešo gadu pēc kārtas: "Pērn izcīnīju 1.vietu. Kāpēc spēlēju šahu? Gribu kļūt par Latvijas čempioni. Domāju, ka izdosies, jo ļoti centītos un daudz trenētos. Tilžā ir ļoti gardas pusdienas, jauka atmosfēra un iespēja pat nakšņot. Man ir mērķis, kuru gribu piepildīt – saņemt ļoti daudzus kausus un medaļas."

Izmēģina šaušanas prasmes. Renārs Logins sprieda, ka jauniešiem Tilžā plētrūkst izklaides iespēju: "Ja būtu vairāk cilvēku, būtu vairāk arī iespēju."

Vai Tilžā prot mīcīt mālus? Vēsma Ušpele (foto – no kreisās), kura vadīja keramikas darbnīcu, lepni pazīnoja, ka Tilža ir viņas iemīlotā vieta: "Šeit esmu dzimus. Mālu mīcišanas profesionalitāte dzimtajā vietā ar katru gadu palielinās. Kāpēc? Cilvēki savā būtībā ir bērni, kaut gan dzīves laikā nedaudz maskējas. Par bērniem atkal kļūstam, mīcot mālus. Arī es negribu zaudēt savu bērnišķīgumu. Lai Tilža vairojas un mīlējas!"

Pūš burbuļus. Liāna Sāra Brenča no Īrijas veiksmīgi pūta ziepu burbuļus. Viņas vecāki Diāna un Pēteris pastāstīja, ka meitiņa raiti runā latviešu valodā. Lūgti atklāt, vai nākotnē varētu atriezties dzimtenē, viņi domīgi grozīja galvas...

Dievkalpojumi augustā

KATOĻU DRAUDZĒS

Balvos – 4.augustā – parastā liturgiskā laikposma XVIII svētdiena, Sv.Mise plkst. 8.00 un plkst. 12.00 (ziedoņumi garīgajam semināram); 11.augustā – parastā liturgiskā laikposma XIX svētdiena, Sv.Mise plkst. 8.00 un plkst. 12.00; 14.augustā – Sv.Mise plkst. 7.30; 15.augustā – Vissv. Jaunavas Marijas Uzņemšana Debesis, Sv.Mise plkst. 19.00; 18.augustā – parastā liturgiskā laikposma XX svētdiena, Sv.Mise plkst. 8.00 un plkst. 12.00; 25.augustā – parastā liturgiskā laikposma XXI svētdiena, Sv.Mise plkst. 8.00 un plkst. 12.00.

Balvu pansionātā – 2.augustā – Sv.Mise plkst. 11.00.

Beržos – 4.augustā – mēneša I svētdiena plkst. 9.30; 11.augustā plkst. 10.00; 18.augustā plkst. 9.30; 25.augustā plkst. 10.00.

Augustovā – 4.augustā – mēneša I svētdiena plkst. 12.00; 11.augustā plkst. 12.00; 18.augustā plkst. 12.00.

Rugājos – 4.augustā – mēneša I svētdiena plkst. 14.00; 18.augustā plkst. 14.00.

Krišjānos – 11.augustā plkst. 14.30; 25.augustā plkst. 13.00.

Skujetniekos – 2.augustā plkst. 12.00.

Baltinava – 2.augustā – Vissvētāka Jaunava Marija, Engēļu karaliene plkst. 9.00; 4.augustā plkst. 12.00; 6.augustā – Kunga pārveidošanās plkst. 18.00; 11.augustā plkst. 12.00; 15.augustā – Vissv. Jaunavas Marijas uzņemšana debesīs plkst. 20.00; 18.augustā plkst. 12.00; 25.augustā plkst. 12.00.

Šķilbēnos – 4.augustā plkst. 12.00; 4.augustā plkst. 10.00; 16.augustā – Šķilbēnu draudzei 15 gadu jubileja, Svēta Mise ar koncertu plkst. 18.00; 18.augustā plkst. 10.00; 25.augustā plkst. 10.00.

Tilžā – 4.augustā plkst. 14.30; 4.augustā plkst. 14.30; 18.augustā plkst. 14.30; 25.augustā plkst. 14.30.

Vilakā – 2.augustā plkst. 11.00 koncerts baznīcā; 3.augustā plkst. 16.00 koncerts baznīcā; 5.augustā – parastā liturgiskā laikposma XVIII svētdiena, Sv.Mise plkst. 11.00 (pēc sv.Mises kapusvētki Vilakas Sv. Mateuša kapos); 12.augustā – parastā liturgiskā laikposma XIX svētdiena, Sv.Mise plkst. 11.00; 14.augustā – Sv.Meinarda svētki, Sv.Mise plkst. 11.00, procesija ar Dievmāti pa ezeru uz salu plkst. 19.00 (plkst. 19.30 aizlūgums uz ezera salas); 15.augustā – V.J.Marijas Debesis Uzņemšanas svētki (obligātas svinības), Sv.Mise plkst. 11.00 (Eucharistiskā procesija, lauku zāļu un augļu svētīšana); 18.augustā – parastā liturgiskā laikposma XX svētdiena, Pirmā Svētā Komūnija, Sv.Mise plkst. 11.00; 25.augustā – parastā liturgiskā laikposma XXI svētdiena, Sv.Mise plkst. 11.00 un kora koncerts plkst. 12.00; 30.augustā – Sv.Mise plkst. 18.00, koncerts "Dod Mieru" plkst. 19.00.

LUTERISKAJĀS DRAUDZĒS

Balvos – 4.augustā – svētdienas dievkalpojums (bez Dievgalda) plkst. 10.00; 11.augustā plkst. 10.00; 18.augustā – svētdienas dievkalpojums (bez Dievgalda) plkst. 10.00; 25.augustā plkst. 10.00.

Tilžā – 25.augustā – svētdienas dievkalpojums plkst. 13.00.

Vilakā – 11.augustā – svētdienas dievkalpojums plkst. 14.00.

Kārsavā – 4.augustā – svētdienas dievkalpojums plkst. 12.00.

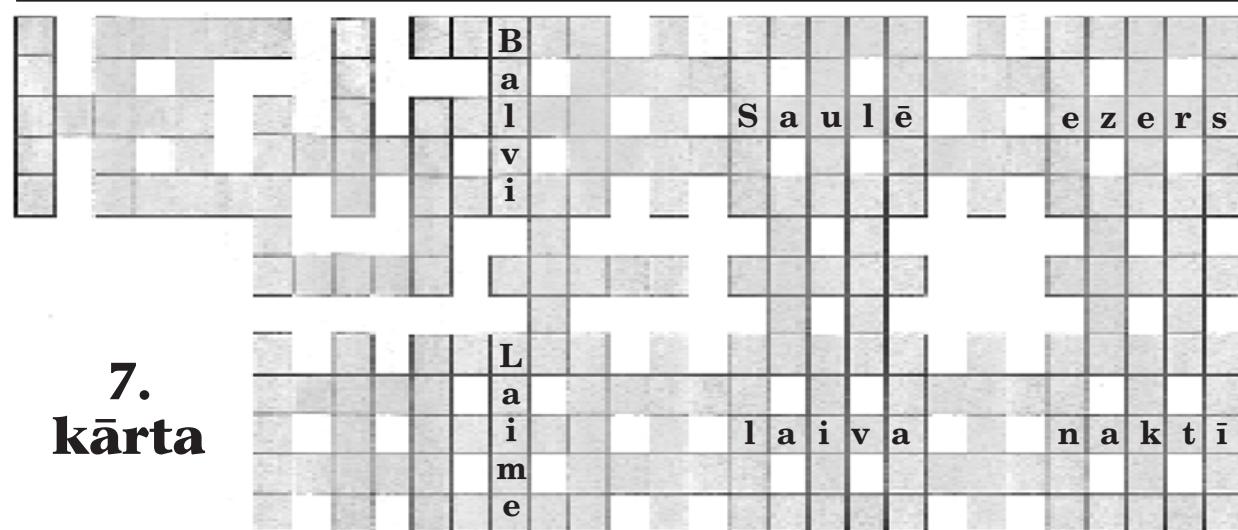
PAREIZTICĪGAJĀS DRAUDZĒS

Balvos – sestdienās plkst. 17.00; svētdienās plkst. 8.15. Baznīca atvērta katru dienu no plkst. 9.00 līdz 13.00.

4.augustā plkst. 8.00 – Dievišķā liturgija; 11.augustā plkst. 8.00 – Dievišķā liturgija; 13.augustā plkst. 17.00 – Vakara dievkalpojums. Rīta dievkalpojums; 14.augustā plkst. 8.00 – Kunga Dzīvu darošā Krusta godājamo koku iznešana. Dievišķā liturgija. Aizlūgums. Medus iesvētīšana; 17.augustā plkst. 16.15 – Panihida. Visnakts dievkalpojums; 18.augustā plkst. 8.00 – Dievišķā liturgija. Aizlūgums un plkst.17.00 – Visnakts dievkalpojums; 19.augustā plkst. 8.00 – Kunga Dieva un mūsu Pestītājā Jēzus Kristus Apskaidrošanās. Dievišķā liturgija. Aizlūgums. Augļu iesvētīšana; 21.augustā plkst. 17.00 – Akafists. Aizlūgums; 24.augustā plkst. 16.15 – Panihida. Visnakts dievkalpojums; 25.augustā plkst. 8.00 – Dievišķā liturgija. Aizlūgums; 27.augustā plkst. 17.00 – Visnakts dievkalpojums; 28.augustā plkst. 7.30 – Ūdens iesvētīšanas aizlūgums un plkst. 8.00 – Mūsu Vissvētās Valdnīces Dieva dzemdētājas un Mūžam Jaunavas Marijas Aizmīšana. Dievišķā liturgija. Krusta gājiens. Aizlūgums; 30.augustā plkst. 17.00 – Vissvētās Dieva dzemdētājas Apbedīšanas kārtā; 31.augustā plkst. 16.15 – Panihida. Visnakts dievkalpojums; 1.septembrī plkst. 8.00 – Dievišķā liturgija. Aizlūgums par mācāmajiem un mācošajiem.

Maģiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu miklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

7.
kārta

Asaka – asara – ateja – aukla – attin – ausis – bulta – Daina – divus – iesit – jauka – jauns – jokot – kadri – kaija – Kaiva – kalte – maksa – malas – malka – manas – mapes – masas – masts – medus – miesa – nauds – nauda – labas – laiki – lauva – ledus – liela – ļauna – pasts – pieci – piere – pinte – plate – pliks – rauda – saite – salas – sāpes – senas – senči – siens – siers – sieva – silts – sista – skaļa – skals – skats – sleja – snauž – spars – spēja – spīts – stepē – tālāk – traki – tuvāk – zobus

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 10.augustam.

Maģisko vārdu miklu atrisināja: M.Paidere, T.Ivanova, P.Paiders, J.Pošeika, L.Krilova, G.Amantovs (Balvi), N.Mantone (Bērzkalnes pagasts).

6.kārtā veiksme uzsmaidīja MARUTAI PAIDEREI no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā (lidzi īemt personu apliecinu dokumentu).

Vēriņā acs

Atrodot foto 10 atšķirības, Jums ir iespēja iegūt balvu. Atbildes gaidām līdz 10.augustam.

7. kārta

Iepriekšējai kārtai iesūtītas 24 pareizas atbildes. **Konkursa "Vēriņā acs" 6.kārtā veiksme uzsmaidīja** ZENTAI BRICEI no Gulbenes. Pēc balvas griezties redakcijā.

Palauzi galu!
7.
kārta

Piedāvājam pašlaik Eiropā populārāko galvas lauzīšanas miklu, kuru atrisinot, iespējams jūs saņemiet pārsteiguma balvu. Tukšajos laukumos ielieciet ciparus tā, lai katrā mazajā kvadrātā un visos kopā horizontālajās un vertikālajās rindās nebūtu divu vienādu ciparu. Atbildes gaidām līdz 10. augustam.

7						4
3	6	4	2		5	9
5	1	6				
	8	5	2		6	4
	3		1		5	
2	5		3	6	7	
				8	2	7
8	5	2	1	9		6
2						5

Pareizas atbildes iesūtīja: A.Mičule (Tilža), Z.Pulča, Ľ.Baranova, V.Gavrjušenkova, V.Šadurska, M.Pretice, M.Reibāne, A.Ruduks, V.Baranovs, I.Dzergača, E.Barkāne, A.Zelčs, V.Ruduks, M.Bleive, M.Sleža, V.Mancevičs, L.Krilova (Balvi), S.Petrova (Vilaka), V.Ločmele (Lazdukalns), N.Mantone (Bērzkalnes pagasts), Z.Brice (Gulbene), Z.Šulce (Liepāja).

6.kārtā veiksme uzsmaidīja NELLIJAI MANTONEI no Bērzkalnes pagasta. Pēc balvas griezties redakcijā.

Pērk

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

**IEPĒRK
MĀJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

Pērk izkliedētāji piekabi RUM.
Tālr. 27603515.

Pērkam sienu rullos.
Tālr. 27004732.

Kolekcionārs pērk porcelāna figūriņas, dažādas senas mantas.
Tālr. 25602554.

Craftwood pērk meža īpašumus,
cena no 1500 – 10000 eur/ha.
Tālr. 26360308.

Atrasts

Atrasta mašinas zime LI-3621.
Tālr. 22327163.

Pārdod

Mēbeļu salons "Juta Mēbeles", virs veikala "Labais", Balvos, aicina savus klientus izmantot pēdējo iespēju iegādāties dīvānus un citas mēbeles par ļoti izdevīgām cenām!

Pēdējais dīvānu pievedums pirms veikala slēgšanas 29.jūlijā.

Skaldīta malka. Cena 40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā.

Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku.
Tālr. 26550272.

Pārdod govi, 3.lakt.
Tālr. 29265368.

Dažādi

No akas līdz mājai iemontē ūdensvadu, izvada kanalizāciju. Pieved smilti, granti, šķembas.

Tālr. 25685918.

Bezmaksas sadzives tehnikas izvešana.

Tālr. 29445889.

Tilžas aptieka slēgta:
01.08. - 10.08.2024.

PĀRDOD DURVIS, 160 EUR.
TĀLR. 26343039.

Pārdod sīvēnus.
Tālr. 26329184.

**Aizmirsi
abonēt
avīzi,
zvani –
25908200.**

**1 mēnesis
EUR
6,50**

Tu savus gadus kamolā satini
Ar dzīpariem miļiem un siltiem,
Labus vārdus mums dzīvei atstāji
Un aizgāji līdzi mūžības vējiem.

(A.Āre)

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību
tuviniekiem, INĀRU RAKSTIŅU
mūžība pavadot.
Deju kolektīvs "Atvasara" un
vadītāja

Mēs klusi paliekam šai krastā,
Vēji šākos un mierinās mūs.
Bet Tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.
Izsakām visdzīlāko līdzjūtību
INĀRAS RAKSTIŅAS brālim,
māsai un pārējiem radiniekiem,
pavadot INĀRU mūžības celā.

Lonija, Inese, Bernadeta

Košu ziedu, dziesmu klusu,
Nav ko citu dāvināt.
Viegla smiltis, saldu dusu
Kapu kalnā, māmulinā.

(M.Kempe)

Izsakām patiesu līdzjūtību
Laimonim un Jānim, un pārējiem
tuviniekiem, pavadot MĀTI mūžībā.
Kolējis Gunvaldis un Valentīna

Der zināt

Aicina norādīt kontaktpersonu neatliekamās situācijās

Lai neatliekamās situācijās nodrošinātu ārstniecības personām piekļuvi informācijai par pacienta kontaktpersonu, Nacionālais veselības dienests (NVD) aicina ikvienu norādīt savu kontaktpersonu E-veselības portālā www.eveseliba.gov.lv, kā arī gadījumā, ja iedzīvotājs jau ir norādījis savu kontaktpersonu, pārliecināties, vai tā joprojām ir aktuāla. Šīs informācijas pieejamība ļaus ārstiem nepieciešamības gadījumā sazināties ar tuvinieku, lai informētu par notikušo un to, kurā slimīnīcā cietušais ir nogādāts. Informācija par kontaktpersonu ir būtiska kritiskās situācijās, notiekot nelaimei. Piemēram, ja pēc ceļu satiksmes negadījuma, infarkta, insulta vai cita notikuma cilvēks tiek nogādāts ārstniecības iestādē un ir bezsamaņā vai joti smagā stāvoklī, pacientam pašam nav iespējas informēt tuviniekus par savu atrašanās vietu un veselības stāvokli. Tāpat šādā brīdī arī ārstam ir sarežģīti precīzēt informāciju, kas ir svarīga savlaicīgas un pacientam piemērotākās ārstēšanas nodrošināšanai – ziņas par pacienta hroniskajām slimībām, alergēniem, lietotajiem medikamentiem u.c.

E-veselība norādīto informāciju par kontaktpersonu nepieciešamības gadījumā izmanto arī Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (NMPD), kas ir izveidojis īpašu informatīvo tālruni 67337750, uz kuru zvanot iespējams saņemt ziņas, vai un uz kuru slimīcu NMPD medīķi ir nogādājuši cietušo. Taču svarīgi zināt – apstiprināt izsaukuma faktu un norādīt slimīcu, uz kuru cietušais ir nogādāts, NMPD drīkst tikai pacienta noteiktajām kontaktpersonām, kas norādītas E-veselībā. Tas ir drošības

solis, lai izvairītos no situācijām, kad kāds mēģina iegūt šādu informāciju negodīgos nolūkos vai ziņkārības dēļ. Informācija par pacienta veselību ir ļoti sensitīva un ar likumu īpaši aizsargāta. Pa tālruni nevar pārliecināties, kas ir zvanītājs un vai pacients vēlētos, lai šī persona uzziņa jebkādu informāciju par viņu, tāpēc NMPD pievienojas NVD aicinājumam iedzīvotājiem jau šodien norādīt savas kontaktpersonas E-veselības portālā.

NVD skaidro, ka ikviens var norādīt kontaktpersonas, autentificējoties www.eveseliba.gov.lv. Par kontaktpersonu var kļūt laulātās, dzīvesbiedrs, vecāki, bērni vai jebkura cita uzticības persona. Cilvēki gados un citi iedzīvotāji, kuri neizmanto internetu, informāciju par kontaktpersonu kārtējās vizītes laikā var lūgt norādīt savam ģimenes ārstam vai citam prakses darbiniekam, kuram ir piekļuve valsts E-veselības sistēmai. Šobrīd E-veselības portālā kontaktpersonas reģistrējuši vairāk nekā 176 tūkstoši iedzīvotāju. Kāds ir izvēlējies tikai vienu, bet cits norādījis vairākas kontaktpersonas. Nepilnos 116 tūkst. gadījumu iedzīvotāji nav norādījuši savu un kontaktpersonas radniecību. Savukārt gadījumos, kad tā ir minēta, visbiežāk kā kontaktpersona norādīta māte, vīrs, sieva vai meita. Nepieciešamības gadījumā konsultāciju par kontaktpersonas norādišanu var saņemt, vēršoties E-veselības lietotāju Atbalsta dienestā: tālr. iedzīvotājiem – 67803300; tālr. ārstniecības personām un ārstniecības atbalsta personām – 67803301 (darba laiks: katru dienu no plkst. 8:00 līdz 20:00).

Kapusvētki

14.30, **Augstasila kapos** plkst. 16.00.

VILĀKAS, KUPRAVAS UN LIEPNAS KATOĻU DRAUDŽU KAPSĒTĀS

4.augustā: **Vilakas sv. Mateja kapos**, pēc Sv. Mises baznīcā (ap plkst. 12.30); 10.augustā: **Vēdeniešu kapos** plkst. 13.00; 17.augustā: **Rejevas kapos** plkst. 15.00; 25.augustā: **Purnavas kapos** (Liepnas draudze) plkst. 15.30; 8.septembrī: **Kudupes kapos** (Liepnas draudze) plkst. 15.30.

LUTERĀNU DRAUDŽU KAPSĒTĀS

3.augustā plkst. 11.00 **Benīslavas kapos**, plkst. 12.00 **Krišjānu kapos**, plkst. 14.00 **Kāpessila kapos**; 4.augustā plkst. 10.00 **Jaškovas kapos**; 11.augustā plkst. 12.00 **Priedaines kapos**.

BALVU UN SPROGU ROMAS KATOĻU DRAUDŽU KAPSĒTĀS
3.augustā: **Pēkonu kapos** plkst. 14.00, **Eglukalna kapos** plkst. 15.00; 4.augustā: **Sebežu kapos** plkst. 15.00 (svētdiena); **Romūkstu kapos** plkst. 16.00 (svētdiena).

BĒRŽU, AUGUSTOVAS, RUGĀJU UN KRIŠJĀNU KATOĻU DRAUDŽU KAPSĒTĀS

3.augustā: **Upatnieku kapos** plkst. 11.30, **Gruzišu kapos** plkst. 14.30, **Bolupes kapos** plkst. 14.30.

BALTINAVAS, ŠĶILBĒNU UN TILŽAS KATOĻU DRAUDŽU KAPSĒTĀS

3.augustā: **Svičevas kapos** plkst. 14.30, **Dukulevas kapos** plkst. 16.00; 10.augustā: **Buku-Zelču kapos** plkst. 15.00, **Slobodas kapos** plkst. 16.00; 17.augustā: **Kozlovas kapos** plkst.

Līdzjūtības

Trīs saujas vasaras, dzimtenes
vasaras
Dodiet man līdzi, kad šisaule riet.
Nevalag nopūtu, nevalag asaru!
Klus! Lai kamene ķīmenēs dzid!

Izsakām mūsu visdzīlāko
līdzjūtību Tev, **Gunita, TĒTI**
aizsaulē aizvadot!
Kolēgi SEB bankā

Tu gadus mēroji ar darbu,
Ko krieti paveikt bij' Tavs gods.
Ar sirsniū un klusu rūpi,
Ko allaž centies ciemot dot.

(K.Apškrūma)

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību **sievai,**
meitai, dēlam un tuviniekiem,
RIHARDU LOGINU mūžības celā
pavadot.

Artūrs, Gunta

Tuvis cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt,
Viņš paliek dzīļi, dzīļi sirdi
Par avotu, kur mūžam spēku
smelēties.

(R.Skujiņa)

Izsakām patiesu līdzjūtību
RIHARDIJA LOGINA sievai Ritai,
dēlam Guntim un meitai Gunitai,
un pārējiem piederigajiem.

Rolands un Voldis

Paliks dzīvības vidū tavs darbīgais
gājums,
Jo tik augligu mūžu jau neizdzēš
riets,

Caur kokiem un bēriem būs
turpinājums
Tai saulainai gaitai, ko beidzi tu iet.

(K. Apškrūma)

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību **Ritai,**
Gunitai, Guntim un viņu
ģimenēm, vīru, tēvu, vectēvu
RIHARDIJA LOGINU pavadot
Mūžībā.

Slišāni Bahmatos

Tavs mūžs kā dziesma izdziedāts,
Kā krāsains dzīpars izadīts.
Ar rūpēm, raizēm nodzīvots,
Nu zemes mātes klēpim dots.

(V.Kokle-Līviņa)

Lai klusa un patiesa līdzjūtība palidz
pārvārēt atvadu smeldzi **sievai**
Ritai, bērniem Gunitai un Guntim
ar ģimenēm, **RIHARDIJA LOGINU**
mūžībā pavadot.

Zīgīda un Juris Rīgā

Vējš apstājas pie mājas lievena un
pieklust.
Un pagalms mierina, ka sveces lietū
raud.

Bij' dzīvē asaras un smiekli, darba
sūrums izjusts,
Bet tagad mūža atvadām ļauj tevi
skaut.

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību
Guntim ar ģimeni,
pavadot tēvu, vectētiņu
RIHARDIJA LOGINU mūžības
celā.

Jolanta, Guntars, Elvis

Dusi saldi zemes klēpi,
Lai tev sapņu nepietrūkst.
Milas rokas ziedus noklās
Un tev silti vienmēr būs.

Mūsu klusa un patiesa
līdzjūtība **Guntim ar ģimeni,**
pavadot tēvu, vectētiņu
RIHARDIJA LOGINU mūžības
celā.

Nauris ar ģimeni